

Várpalota város közművelődési koncepciója

Elfogadva:
166. / 2009. (V.28) képviselő-testületi
h a t á r o z a t

Tartalomjegyzék

VÁRPALOTA VÁROS KÖZMŰVELŐDÉSI KONCEPCIÓJA.....	1
TARTALOMJEGYZÉK.....	2
1. A KÖZMŰVELŐDÉSI KONCEPCIÓ CÉLJA.....	4
2. VISSZATEKINTÉS, HELYZETELEMZÉS	4
2.1. A VÁROS TÖRTÉNETE	4
2.2. A VÁROS MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETE A XX. SZÁZADBAN	5
2.3. VÁRPALOTA HELYZETKÉPE	6
3. A VÁROS KULTURÁLIS ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉGÉNEK INTÉZMÉNY- RENDSZERE.....	6
3.1. ÖNKORMÁNYZATI FENNTARTÁSÚ, ILLETVE TULAJDONÚ INTÉZMÉNYEK	6
4. NEM ÖNKORMÁNYZATI FENNTARTÁSÚ KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEK	12
4.1. TRIANON MÚZEUM	12
4.2. HONVÉD KULTURÁLIS ÉS SZOLGÁLTATÓ KHT. VÁRPALOTAI INTÉZMÉNYE (HEMO).....	12
4.3. ZENEISKOLA	13
4.4. ALAPÍTVÁNYI MŰVÉSZETI ISKOLA	14
4.5. IFJÚSÁGI HÁZ.....	14
5. MŰVÉSZETI ÉLET TERÜLETEL.....	14
5.1. IRODALOM, KÖNYVKULTÚRA, HELYTÖRTÉNET	14
5.2. KÉPZŐMŰVÉSZET.....	15
5.3. SZÍNHÁZMŰVÉSZET.....	16
5.4. ZENEMŰVÉSZET.....	17
5.5. TÁNC- ÉS MOZGÁSMŰVÉSZET.....	18
5.6. FILMMŰVÉSZET.....	19
5.7. NÉPMŰVÉSZETI HAGYOMÁNYOK.....	19
6. HAGYOMÁNYŐRZÉS.....	20
6.1. TÖRTÉNELMI, KATONAI HAGYOMÁNYOK ŐRZŐINEK TÖBB CSOPORTJA IS VAN A VÁROSBAN.	20
6.2. A VÁROS IPARTÖRTÉNETI HAGYOMÁNYAI	21
7. ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG.....	22
8. KÖZMŰVELŐDÉSBEN KÖZREMŰKÖDŐ EGYÉB SZERVEZETEK.....	23
8.1. EGYHÁZAK	23
8.2. ISKOLÁK	24
8.3. KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZATOK.....	25
9. MÉDIA	25
9.1. ÍROTT SAJTÓ.....	25
9.2. HAGYOMÁNYOS ELEKTRONIKUS SAJTÓ.....	26
10. CIVIL SZERVEZETEK JELENTŐSÉGE ÉS SZEREPE A VÁROS ÉLETÉBEN.....	26
11. TURISZTIKAI KONCEPCIÓ JELENTŐSÉGE ÉS SZEREPE VÁRPALOTA JÖVŐJÉNEK ALAKÍTÁSÁBAN.....	26
12. EGYÜTTMŰKÖDÉSEK.....	28

12.1. A KÖZMŰVELŐDÉS SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRŐL.....	28
12.2. EGYÜTTMŰKÖDÉS A KISTÉRSÉGI KULTURÁLIS KERESZTALLAL.....	28
12.3. EGYÜTTMŰKÖDÉS VESZPRÉM, SZÉKESFEHÉRVÁR ÉS A BALATON TÉRSÉGÉNEK ORSZÁGOS, NEMZETKÖZI RENDEZVÉNY SZERVEZŐIVEL.....	28
12.4. EGYÜTTMŰKÖDÉS KIALAKÍTÁSA A TESTVÉRVÁROSOKKAL, NEMZETKÖZI PARTNERKAPCSOLATOK A KÖZMŰVELŐDÉSSEN.....	28
14. A KÖZMŰVELŐDÉS VÁROSI FINANSZÍROZÁSA.....	30
13. VÁRPALOTA VÁROS KÖZMŰVELŐDÉSÉNEK FEJLESZTÉSI TERVEL.....	32
13.1. HOSSZÚ TÁVÚ TERVEK.....	32
13.2. KÖZÉP- TÁVÚ TERVEK.....	32
13.3. RÖVID TÁVÚ TERVEK.....	32
14. MELLÉKLETEK.....	33
14.1. A KÖZMŰVELŐDÉS JOGSZABÁLYI HÁTTERE	33
14.2. EGYÉB MELLÉKLETEK.....	33

1. A Közművelődési koncepció célja

- A település kulturális hagyományainak, közművelődési intézményi struktúrájának rendszerbe foglalása.
- A múlt hagyományainak megőrzése, azok a mai társadalmi elvárásokhoz való igazítása.
- A lokálpatriotizmus megerősítése.
- A helyi kulturális értékek közötti kiegyensúlyozott kapcsolat megteremtése.
- Új értékek létrehozása.

A kultúra az emberi társadalmak kialakulásával egyidős, hisz a közösségé válás alapvető feltétele, hogy legyenek értékek hagyományok, szokások, normák, melyek képesek az adott nemzetet összetartani. Egy jól működő társadalomban elengedhetetlen összhangban kell lennie az egyén és a közösségi értékeinek, ahogy az egyénnek is fontos a nemzettudat, az azonosságtudat, így egy közösségnek, településnek is fontos az identitástudat, a hova tartozás semmivel össze nem hasonlítható közösségformáló ereje.

Honnan jöttünk, hová tartunk, milyen értékeink és milyen hiányosságaik vannak. A helyes identitástudat az alapja a közösségi lét megfogalmazásának.

S mint ahogy az embereknek az életük során, úgy a nemzetnek, településeknek történelmük során újra meg újra formálnia kell önön egyéni és közösségi tudatát ahhoz, hogy a világ kihívásaira azt a választ tudja adni, amely a saját és nemzete boldogulását szolgálja. E két alapelv csak együtt létezik. Külön-külön az egyén vagy a nemzet érdeke, értéke, nemzettudata, kultúrája sérül, hiányozni fog a harmónia. A harmónia filozófiai, szociológiai értelemben is a közösségi élet formálójá, meghatározója. Harmónia a művészet alapja is.

Városunk életében e harmónia megteremtésére törekszünk a kultúra eszközeivel.

2. Visszatekintés, helyzetelemzés

Veszprém megyében Várpalota a viszonylag régi városok közé tartozik 20.927-es lélekszámú kisváros. Területével (77 km²) a kisvárosok között foglal helyet.

A városhoz való kötődés első indoka a család, jellegzetesen kisvárosi, kistelepülési szociológiai jelenség. A rokoni szálak előbbre valók a barátiaknál, vagy a településhez szorosabban köthető értékeknél. A város kulturális értékeinek a gyakorlati élethez köthető részét a kapcsolatok rendszerével kell összeépíteni, a kulturális örökséget, és hagyományokat, a történelmi múltat a jelennek szorosabban összekötni. Tudatosítani kell, ismertetni a morális vonatkozásait a jelenre átvihető hatását. A Thuri –vár törökök elleni sikeres fellépését, valamint a bányászkodásban a munka a bajtársiasság értéktételezését. Mivel a városban a létbiztonság alapvető probléma, a kultúra közérzetjavító hatását meg kell ismertetni az itt lakókkal, hogy éljenek vele.

2.1. A város története

Várpalota és környéke már a kőkortól lakott terület, s kedvező adottságainak köszönhetően később is szívesen választják a térséget lakóhelyükkül a rómaiak, avarok, hunok longobárdok, ahogy erről az itt talált gazdag – csak részben feltárt - régészeti leletek is tanúskodnak.

Már a honfoglalást követően megtelepedtek itt a magyarok is, létrehozva több települést (Palota, Pét, Inota, Széhel, Tikolfölde, Réti). Az Árpád-korban IV. Béla idején épül Bátorkő vára, amely először a Szalók, majd a Csák, végül a Kont-nemzetség birtokába került. Kont Miklós, az ország egyik legnagyobb birtokosa, alapította meg az Újlaki családot. Az Újlakiak idején Bátorkő jelentősége csökkent, és szerepét Palota veszi át, amely a magyar reneszánsz

egyik legfontosabb színhelyévé vált. A vár jelentőségének növekedésével a város szerepe is nőtt, a mai temető helyén ferencesrendi kolostor is működött, amelyben első név szerint ismert költőnk, Vásárhelyi András is élt egy ideig, akárcsak Tomori Pál, a mohácsi csata hadvezére.

A mohácsi vészt követően a környék lakói számára véget értek a korábbi békés napok, előbb Móré László és emberei fosztogatták a vidéket, majd a végvári harcok helyszínévé vált. A palotai várkapitányok közül kiemelkedik Thuri György, aki 1566-ban Arszlán budai pasával szemben megvédte a várat.

A török kiűzése után a város a Zichy család birtokába jutott, s Palota, most már mezővárosi rangot kapva, újra fejlődni kezdett. Jelentős szerepet játszott ebben Waldstein János, Széchenyi István barátja, aki Zichy Teréziával kötött házassága révén lett a terület birtokosa. Ő építtette újjá a Zichy kastélyt, ispotályt és iskolát (Paulai Szent Vince zárdaiskola) alapított. A XIX. század végén kezdődik a környéken a szénbányászat. Erre alapulva indul meg a II. világháború után a térség erőteljes fejlesztése, hiszen a Rákosi korszakban a nehézipar kerül előtérbe, így Palotát is szocialista várossá alakították, fokozták a bányászatot, felépült az alumíniumkohó és a hőerőmű, s 1951-ben kimondták Palota, Pét és Inota egyesülését. A lakosság létszáma gyorsan nőtt, az épülő nagyüzemek az ország minden részéről vonzották az embereket.

2.2. A város művelődéstörténete a XX. században

Településünkön már a XX. század elején sorra alakultak a szakmák kezdeményezte olvasóköri, melyek helyiséggel rendelkeztek, összejöveteleket tartottak, ismeretterjesztést, táncos rendezvényeket szerveztek és külön-külön kölcsönözhető könyvállománnyal rendelkeztek. Aztán a húszas évek végén kinőtte magát a dalárda is (későbbi Bányász Kórus), és megalakult a zenekar elődje.

A háborút követően megindult ipari fejlesztés az ötvenes évek elejére eljutott arra a szintre, hogy Várpalotát várossá nyilvánították. A bányára épülő ipari létesítmények (kohó, erőmű, Péti Nitrogénművek, olajfeldolgozás) sorra megépítették a maguk művelődési otthonát, könyvtárat létesítettek, a parkokba szobrokat helyeztek. Inotán komoly színházi élet folyt, kiállításai eredményeként létrejött a város képtár alapját képező képzőművészeti anyag. A hatvanas évek végén már virágzó kulturális életéről beszélhetünk, a településnek már két középiskolája is lett, a városközpontban átadott bányász-művelődési házban sorra létesültek a szakkörök, művészeti csoportok: az énekkar és a zenekar mellett létrejött és már országosan is eredményesen működött a Bányász Táncegyüttes, színjátszó csoport képzőművész kör működött, helytörténeti szakkör, fotószakkör, bélyeg és éremgyűjtők. Zeneiskola létesült. Az akkori kultúrpolitikai gondolkodás tipikus példája volt Várpalota is. Sok-sok érték teremődött, de mindez állami támogatással, közpénzből. A mai értelemben vett civil egyesületek (mint Magyarországon általában) nem működtek; az állam célja az volt, hogy a kiemelt ipari településeken a dolgozók, „kiemelt szolgáltatást” kapjanak. Ezért a közművelődés is központi szerepet kapott. De kérdés: milyen áron? A számolatlanul ömlő pénzből nagyon sok érték is keletkezett, de az irányított kultúrák közvetítés az adott társadalmi környezetben csak részben érte el azt a célt, amelyre hivatottnak kellett volna lennie; nem valós igényeknek, szükségleteknek, hanem ideológiai szempontoknak felelt meg.

A rendszerváltás után, a kilencvenes években a bánya megszűnése után a ráépülő üzemek is megszűntek, de még előtte megszüntették kulturális tevékenységüket. Ezzel óriási űr keletkezett a város kulturális életében. Más finanszírozási, gazdálkodási módszert határoztak meg a rendszerváltozást követő új, a demokrácia működését biztosító törvények. A XXI. század elejét már egy művelődési intézménnyel, a Jó Szerencsét Művelődési Központtal kezdtük, amelyhez kapcsolódott Inotán a Közösségi Ház, a Tájház, a Nagy Gyula Galéria, és

az Alsóórsi Tábor. Ezen kívül a közgyűjteményi feladatokat ellátó Krúdy Gyula Városi Könyvtár. Jelentősen megnőtt a civil szerveződések száma. Ezek egy része cégbíróági bejegyzéssel jött létre, a másik részük jelentős számmal a nyugdíjas klubok, kertbarát körök, kisebb művészeti csoportok. A számlanyitással, könyveléssel járó többletterheket vállalni nem tudták, de helyet kértek és kaptak a város kulturális életében. 2003-ban az önkormányzat közművelődési megállapodással, a könyvtári tevékenységen kívüli művelődési területeket a Szindbád Kht. kezébe adta. 2008 áprilisától a Városi Könyvtár is ezen belül működik.

2.3. Várpalota helyzetképe

A rendszerváltást követően a nagyüzemek tönkrementek, a munkahelyek száma drasztikusan lecsökkent, így jelenleg városunk új kihívások elé néz. A kérdés, hogy meg tud-e újulni, megőrizve a hagyományokat. A kilencvenes évek derekán megállt a város fejlődési ingája, újra kell indítani. Várpalota lokálpatriotizmusát megerősítve, a hagyományokat, a meglévő, de már nem gyakorolt társasági közösségi élet, szokások felelevenítésével, a kor igényeinek megfelelő új szokások kialakításával meg lehet teremteni azt a városi hangulatot, amely vonzó lehet az itt élők számára. Legyünk arra képesek, hogy az átélte és felhalmozott értékek feltárásával, ezek egymásra építésével egy új identitást megfogalmazni.

3. A város kulturális és közművelődési tevékenységének intézmény- rendszere

A közművelődési intézményrendszer felsorolásával, tevékenységük rövid ismertetésével célunk az, hogy bemutassuk tevékenységüket, mindazt a feltételrendszert, amely jelenleg lehetőséget biztosít a társadalmi elvárások, igények, a polgári társas közösségi élet, a kulturális értékek bemutatására. Áttekintésükkel meg tudjuk határozni az új elképzelések rendszerét, infrastrukturális feltételeit, a célokat megfogalmazni. Ezzel teljesíteni lehet a kulturális koncepció lényegét, vagyis a célok és feladatok meghatározását.

3.1. Önkormányzati fenntartású, illetve tulajdonú intézmények

3.1.1. Szindbád Kulturális és Szolgáltató Kht.

Várpalota Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 166/2000. (VI. 29.) számú határozatával alapítja a *Szindbád Kulturális és Szolgáltató Kht.-t*, ügyvezetője.

- 2003. február 1. a KHSZI összeolvad a Szindbád Kht.-val, és az utóbbi néven él tovább.
- A Szindbád Kht.-nek – mint kiemelkedően közhasznú szervezetnek – a célja az alapító okiratban rögzített közhasznú tevékenységek folytatása, melyek során
- olyan közfeladatot lát el, amelyről a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény szerint – a közösségi tér biztosítása, közművelődési, közgyűjteményi, könyvtári, illetve információs, továbbá tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása, a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének a biztosítása, az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése – a helyi önkormányzatnak kell gondoskodnia,
- ezen belül a 2003. március 25-én a Kincstári Vagyoni Igazgatóság és a Szindbád Kht. között létrejött vagyonkezelési szerződés alapján a Thury vár gazdasági-kulturális célú hasznosítása és vagyonvédelme,
- a város kulturális fejlődése érdekében konkrét vállalkozások szervezése, beindítása, helyi és külső működő tőke bevonása,
- önálló városi helytörténeti múzeum létrehozása és működtetése,

- a városkép alakítását és védelmét szolgáló fejlesztési tervek kidolgozása, a városkép védelmében való aktív részvétel,
- a város üdültetési, idegenforgalmi infrastruktúrájának alakítása,
- kiemelt és regionális jelentőségű kulturális programok szervezése,
- közművelődési tevékenységek és szolgáltatások szervezése,
- város tulajdonában lévő képző- és iparművészeti, egyéb gyűjtemények gondozása
- időszaki kiállítások, tárlatok, bemutatók szervezése
- a honismereti gyűjtőmunka, a helyi alkotóművészi munka segítése, szervezése, az amatőr művészeti mozgalom támogatása,
- különböző közösségek és társas együttlétek tevékenységének segítése, összehangolása,
- a testi egyensúly megóvása érdekében üdültetési szolgáltatás nyújtása,
- gazdálkodási tevékenység biztosítása,

Szervezeti egységek:

Thury-vár – székhelyintézmény,
 Jó Szerencsét Művelődési Központ,
 Krúdy Gyula Városi Könyvtár,
 Sztáray Antal Bányászattörténeti Gyűjtemény,
 Nagy Gyula Galéria,
 Fodor Sára Tájház,
 Inota – Közösségi Ház,
 Készenléti lakótelep – Közösségi Ház,
 Balatonfüzfő – üdülő,
 Bük – vendégház,
 Alsóörs – gyermektábor.

Thury-vár

A Thury-vár kiemelt kezelést igényel. A vár jelenleg a következő kiállításoknak ad helyet:

- „Múltunk kincsei” c. várostörténeti kiállítás
- Magyar várhálózat Hunyadi Mátyás korában
- Erdély csodái – állandó fotókiállítás
- Magyar Játékvár- „A magyar játékok vára” című kiállítás
- Matzon Frigyes gyűjtemény valamint két közgyűjtemény a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum Vegyészeti Múzeuma és a Sztáray Antal Bányászattörténeti Gyűjtemény.

Valamennyi kiállítás az országban egyedülálló értékeket mutat be, csak itt Várpalotán, a Thury-várban tekinthetők meg. A Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum Vegyészeti Múzeuma látogatói megismerhetik a hazai vegyipar és vegyipari kutatás fejlődésének főbb eredményeit, megtekinthetnek számos vegyipari gépet, berendezést.

A másik közgyűjtemény, a Sztáray Antal Bányászattörténeti Gyűjtemény a vár I. emeleti nyugati szárnyában található. Miután a Soproni Központi Bányászati múzeum nem vállalta a Bányászattörténeti Gyűjtemény további fenntartását, azt Várpalota Város Önkormányzatának megbízásából a Szindbád Kht. kezeli és működteti.

A bányászati kiállítás bemutatja a bányászat történetét, eszközeit, számos mozgó makett segítségével megismerhetjük a szén felszínre kerülésének, további feldolgozásának folyamatait. Külön kiállítási terem szolgálja a két bányász testvértelepülés Kőrmöcbánya és Petrozsény bányásmúltjának bemutatkozását.

Jó Szerencsét Művelődési Központ

Jó Szerencsét Művelődési Központban pezsgő egyesületi életet találhatunk. Az 1958-ban átadott épületben számos civil szervezet, művészeti együttes, ismeretterjesztő és hobbikör, klub, tanfolyam működik. Fő profilja a felnőtt és ifjúsági közművelődés, a bányász hagyományok ápolása. Mozgás Stúdiójában népi tánc, társastánc, aerobics, jazz-ballett, klasszikus balett, mazsorett-csoport és musical stúdió működik. Az épületben 454 férőhelyes kiváló akusztikájú mozi- és színházterem található. Az intézmény helyiségei, technikai eszközei, szolgáltatásai egész évben különböző rendezvényekre bérelhetők, igényelhetők.

Krúdy Gyula Városi Könyvtár

A Krúdy Gyula Városi Könyvtár a Várpalotai Kistérség legnagyobb nyilvános könyvtáraként, illetve Várpalota város legnagyobb kulturális intézményének, a Szindbád Kht-nak a telephelyeként legfőbb célul azt tűzte ki, hogy a város illetve a kistérség könyvtári és információs szolgáltatásait megszervezze, koordinálja a város, a kistérség lakosságának illetve a kistérségbe utazó turisták, vendégek minőségi ellátása érdekében.

Az első várpalotai könyvtár, amelyről tudomásunk van, gróf Waldstein János földbirtokos Zichy-kastélyban található könyvtára, melynek állományáról sajnos semmi feljegyzés nem maradt. A könyvállománya részben 1913-ban, részben a II. világháború után semmisült meg.

Az első közművelődési könyvtár a XIX. század közepe táján létesült az Úri Kaszinóban. Ennek könyvanyagával vetették meg az 1886. december 12-én megalakult Iparos Olvasókör könyvtárának alapjait. Az olvasókör 1942-ben is csak 1054 kötettel rendelkezett, említésre méltó azonban, hogy több újságot is járattak.

Az 1930-40-es években a lakosság társadalmi rétegződése mentén jöttek létre az olvasóköri könyvtárak (pl. Építő Iparosok Olvasóköre, Várpalotai Kereskedők Egyesülete, Gazdakör, Nitrogénművek, Polgári Iskola), a bányászkönyvtár gyökereit a Jó Szerencsét Olvasókör adta. 1949-ben az Iparos Olvasókörrel együtt megszűnnek az olvasókörök.

Az Iparos Olvasókör megmaradt könyveire építve 1952-ben kezdte meg Várpalotán az első önálló városi könyvtárnak a szervezését a Veszprém Megyei Könyvtár.

1954. augusztus 20-án nyílik meg a Kossuth u. 29. szám alatt (később Kossuth u. 31.) a Városi Könyvtár

A 60-as években és a 70-es évek első felében a város szellemi központja lett. Népszerűek voltak a "Könyvtári Esték" című író-olvasó találkozók, amelyek miatt Várpalotát ebben az időben "a költők Mekkájának" nevezték

1985. április 11-én ünnepélyes keretek között nyílt meg új helyén, ahol ma is itt található. Az intézmény üzembe helyezte első számítógépét és annak perifériáit.

A Városi Könyvtárhoz kötődő kiemelt klubok, szervezetek az alábbiak:

Gondolkodó Klub (Értelmiségi Klub), Páneurópai Unió Várpalotai Szervezete, Várpalotai "Írisz" Nőegyesület.

A 80-as évek végétől kezdte meg a könyvtár könyvkiadói tevékenységét a településen folyó helyismereti kutatómunka segítése érdekében.

Nagy sikerű ismeretterjesztő előadások voltak a gyermekkönyvtárban is. (pl. Schmidt Egon).

1997-ben indult el az első Olvasólámpa pályázat, amelyeket a gyermekkönyvtár lehetőség szerint azóta is megszervez. Célja a színvonalas, a mai és a klasszikus gyermekirodalom megismertetése és az olvasás megszerettetése.

Krúdy Gyula kultuszának ápolása fontos a könyvtár számára. A 90-es évektől kezdve évről évre egy-egy kis Krúdy kötet látott napvilágot, melynek bemutatása Krúdy Gyula születésének évfordulóján történt. E hagyományápolás egy új formája kezdődött a 90-es évek végétől a Szindbád vacsorákkal a Két Bagoly Fogadóban..

2008. április 1-től a Krúdy Gyula a Szindbád Kulturális és Szolgáltató Kht. egy szakmailag önálló telephelyévé, részegységévé alakult.

Sztáray Antal Bányászattörténeti Gyűjtemény

A várpalotai emlékek kiállítása és megőrzése az 1976-ban létesített Bányászattörténeti Gyűjteményben valósult meg a várpalotai szénbányászat megkezdésének 100. évfordulója alkalmából. A méltó megemlékezés érdekében a Várpalotai Szénbányák vállalta, hogy a város főterén található Thury-vár romos, nyugati épületszárnyának I. emeleti szintjét, annak megközelítéséhez szükséges közlekedési utakat, előtereket, lépcsőket, nyílászáró szerkezeteket saját kivitelezésben helyreállítja és a beruházás költségeinek fedezetét biztosítja. A műemléki helyreállítási munkák határidőre befejeződtek és a négy teremből álló 275 m² kiállítóterén a nevezetes évforduló alkalmából került sor a gyűjtemény bemutatására.

Kiemelt fejlesztési tervek:

- Bemutatásra kerülő tárgyak könnyebb áttekinthetőségének, élénkebb formában történő megjelenítése
- Makettek folyamatos felújítása, korszerűbb irányítástechnikai eszközökkel
- Világítás felújítása energiatakarékos eszközökkel
- Időszakos kiállítások szervezése, testvérvárosi kapcsolatok ápolása
- Kapcsolódás a vár fűtési rendszeréhez
- Kapcsolódás a várban lévő kulturális eseményekhez a kiállítások egységes rendszere érdekében
- Bányászattörténeti Gyűjteményt bemutató kiadvány készítése
- Bányászati eseményekhez kapcsolódó rendezvények és kiadványok megszervezése
- A legaktuálisabb feladataink a kiállított tárgyak végleges átvétele a Központi Bányászati Múzeumtól, Vagyonkezelői Szerződés valamint végleges engedély megszerzése, melyek ügyintézése már folyamatban van.

Nagy Gyula Galéria

A Nagy Gyula Galéria elismerten a megye egyik legszebb és legmértőbb kiállítóhelye a képzőművészeti alkotások számára. Terveink szerint újra bekapcsolnánk az ország képzőművészeti vérkeringésébe, hiszen a két megyeszékhely és a Balaton által a tágabb térségbe ideérkező célközönséget meg lehetne szólítani egy-egy igényes időszaki kiállítással, másrészt a város pincéiben, raktáraiban található képzőművészeti értékeket is be lehetne mutatni egy állandó kiállítás keretein belül.

A Nagy Gyula Galéria gyűjteménye 1970-es években jött létre. Számban és minőségben rövid idő alatt vidéki viszonylatban komoly anyag gyűlt össze a Magyar Képző és Iparművészeti Szövetség valamint a Művészeti Alap tagjainak az adományozásából. A gyűjtemény keresztmetszetét adta a kor festészeti, grafikai, iparművészeti és kisplasztikai törekvésének. A gyűjteménynek akkor az Inotai Alumínium Kohó Magyar Ezüst Művelődési Háza adott otthont. Később intézményekbe és raktározásra került a gyűjtemény.

1985-ben Matzon Frigyes szobrászművész Várpalotának ajánlotta fel életművét. A művész kis-plasztikai hagyatékának bemutatásával 1986-ban megnyílt a Városi Galéria, ahol a korábbi képzőművészeti gyűjtemény állandó tárlata ismét látható volt. 1989-90-ben Bíró Antal életműve került a városhoz. A város az egész ország területére számos esetben adott kölcsön az alkotásokból életmű vagy emlék- kiállításokhoz és a képzőművészeti anyag egy kamara-kiállítási anyaga magjárta az ország rangos kiállítótermeit. Ebben az időszakban a ki

nem állított anyagok is az épületben szakszerűen voltak elraktározva. A Galéria rendkívül színes állandó kiállítása 1990-ig volt fenntartható.

1990-től a Galéria elveszítette a csak kiállítási funkcióját és rendezvények vásárok színterévé vált. Ez a környezet így méltatlan lett a kiállító-teremhez és veszélyeztette a kiállított művek épségét.

Jelenleg a gyűjtemény a Jó Szerencsét Művelődési Központban, nem megfelelő klímájú helységbe került, veszélyeztetve a műalkotások épségét. de a koncepció célja többek közt az is, hogy e különleges képzőművészeti értéket méltó módon megőrizze, tervet dolgozzon ki, hogy újból bemutatható legyen a közönségnek

Jó Szerencsét Mozgóképszínház

A mozi 2008-ban „JÓ SZERENCSET MOZGÓKÉPSZÍNHÁZ”-nevet kapta.

A név megváltoztatásával a funkció és a kínálat bővítését szeretnénk kifejezni. Nyitni szeretnénk az Interneten egyre inkább terjedő video-kultúra felé, másrészt pedig egy régies, ámde a magyar filmkultúra lényegét rendkívül érzékletesen kifejező magyar szót szeretnénk ismét a köztudatba hozni.

A Jó Szerencsét Mozgóképszínház működtetésével hősies küzdelmet folytatunk, hiszen tudjuk, hogy ekkora városban, mint Várpalota, már nem kifizetődő filmeket vetíteni. Mégis felvállaljuk, hiszen a mozgóképek a világháló terjedésével, az olvasáskultúra háttérbe szorulásával még inkább szerepet kap a mindennapjainkban. Elsősorban a művészfilmekből artmozt, filmklubot, a gyermekeknek, iskolásoknak mesefilmekből, ifjúsági filmekből, megfilmesített kötelező olvasmányokból álló matinék szervezését tervezzük, illetve lehetőleg a magyar filmművészet régebbi, kiemelkedő alkotásait, valamint a legújabb filmeket szeretnénk népszerűsíteni.

Fodor Sára Tájház

Várpalota kézműves, kisipari hagyományait bemutató gyűjtemény helye. Időszaki kiállításoknak biztosít helyszínt.

Az egykori parasztház a környék és a település paraszti és iparos múltjából fennmaradt eszközöket mutatja be az utókor számára. Az állandó kiállításon a látogatók elé tárulnak a régi palotai élet megmaradt eszközei a meszesek, földművelők, fazekasok, csapók, bognárok mindennapjaiból. A gyűjteményt a lakosság adta össze régi emlékeiből. Időszaki kiállításain a helyi, kistérségi, illetve a megyei alkotók munkáinak ad helyet (pl. bőrös, gyöngyös, fafaragó, hímző, fazekas, stb.). Havi rendszerességgel a népi hagyományokhoz és szokásokhoz kötődő játszóházaknak és foglalkozásoknak ad helyet (pl. farsang, húsvét, advent, stb.).

Felsővárosi Kvártély- és Tájház

Részei: vendégház, fazekasműhely, pajta. Célja Várpalota egykori paraszti és iparos hagyományainak bemutatása. Havi rendszerességgel a népi hagyományokhoz és szokásokhoz kötődő játszóházaknak és foglalkozásoknak ad helyet (pl. farsang, húsvét, advent, stb.).

Inota Községi Ház (Faluház)

Az Inotai Községi Ház (Faluház) 1994. május 1-jétől tölti be újra eredeti funkcióját.

Inota városrész lakóinak lehetősége van helyben könyvtárhasználatra, napilapok és folyóiratok olvasására. Civil szervezetek alakultak és működnek rendszeresen, pl.: nyugdíjas klub, dalkör, női torna klub, méhészkör, kertbarát kör, stb. Az Inotai Részönkormányzattal közösen rendszeresen várja különböző programokra a falu lakosságát. Az intézmény állandó kiállítása az „Inota és az Inotai családok az 1800-as évek végén és az 1990-es évek elején” című fotóanyag.

Két különálló, különböző méretű terme családi rendezvényekhez, osztálytalálkozókra, egyéb programokra bérelhető.

Jelentős az Inotai Helytörténeti Társaság, mely Várpalota - Inota épített örökségének Védelmét, és megőrzését tűzte ki céljául kiemelten kezelve a római kori halomsírokat, templomokat, Inotai vízi malmokat.

Készenléti lakótelep Községi Ház

A Várpalota–Készenléti Lakótelepi Községi Ház Várpalota Készenléti Lakótelep városrésze lakóinak lehetőséget biztosít a közösségi életük szervezésére. Civil szervezetek használják.

Két Nyugdíjas Klubnak ad otthont.

3.1.2. Kiemelt Művészeti Együttesek

Várpalota művelődéstörténetének jelentős művészeti együttesei.

Várpalotai Bányász Kórus

Bányász Fúvószenekar

Cserregő Néptáncegyüttes

A város legnívósabb szinten működő, nagy hagyományokra visszatekintő amatőr művészeti csoportjai - amelyek meghatározó szerepet töltenek be az itt lakók életében. Bányász Kórus 1920, a Bányász Fúvószenekar 1928, a Cserregő Néptánc együttes 1985 óta folyamatosan működik.

Céljuk a lehetőségeik szerinti legmagasabb művészi színvonalon a komolyzenét és a néptáncot képviselni a városban, megszerettetni az időtálló klasszikus alkotásokat, a színvonalat hosszútávon megtartani és a magyar zene és tánc kultúrát külföldön is népszerűsíteni. Vezetőik minden esetben magasan képzett szakemberek. Az együttesek nem csak a megyében, országos rendezvényeken képviselik a várost, hanem a partnervárosok és más külföldi országok által szervezett nemzetközi rendezvények való fellépéseikkel Várpalota Város kulturális nagykövetei. A külföldi fesztiválokra való részvétel, a kapcsolatokon kívül lehetőséget ad olyan szakmai tapasztalatcserére, amelyek bővítik repertoárjukat.

A jelenlegi állapotban az utánpótlás kérdése mindhárom együttes esetében meghatározó pont. Jól sikerült koncertek, fellépések, a várost megmozgató események teremtenek alapot az együttesekhez való csatlakozáshoz. Sajnos, a mai nehéz társadalmi és családi körülmények, az anyagi létbizonytalanság miatt az emberek egyre kevesebb időt töltenek aktív művészeti tevékenységgel. Ez főleg a felnőtt korosztályra jellemző, de a fiatalok, az utánpótlás Várpalotán tartása, a város kiemelkedő feladata kell, hogy legyen. Meg kell teremteni azokat vonzó kisközösségeket, amelyek megtartó erővel rendelkeznek. Erre számos példa van, így a fiatal az iskola után, hétvégén, a munka befejeztével szívesen megy az adott közösségbe, Az Önkormányzat kiemelt támogatásban részesülnek, ezért a város kiemelt rendezvényein - a szerződésben foglaltak szerint - meghatározott számú fellépés biztosítanak. (Ez a támogatás egyik feltétele.)

Az együttesek kiemelt rendezvényei:

Bányász Kórus: Karácsonyi Koncert - 30 éves múltat tekint vissza neves művészek vagy kamarazenekar közreműködésével. Igény lenne a Galériába való visszahelyezésére.

Év Végi Záró-koncert – minden év június közepén

Cserregő Néptánc Együttes: 8 éven át a város kiemelt rendezvényét a Nemzetközi Néptánc-fesztivált szervezte, de újból szükség lenne az érdeklődés és a magyar népi hagyományok

megőrzése miatt a fesztivál újbóli megszervezése és beépítése a megye és a térség kulturális kínálatába..

Bakony Virágai Szólótáncverseny létrejötte az együttes ötlete volt, éveken át sikerrel került megrendezésre, majd ez a megyei verseny Magyarpolányba került át Jó lehetőség lenne a rendezvényt újból Várpalotán megrendezni, esetleg közös programként a megyei intézettel és a megyei néptánc szakmai szervezetével,. Így újból visszanyerhetné szakmai rangját és turisztikai jelentősége is kiemelkedő lehetne.

A táncházak szervezése nagyon fontos feladat, hisz, minden korosztálynak a mai napig is meghatározó közösségi élményt nyújt. Várpalotán is jelentős azok száma, akik táncoltak és táncolnak. Ez szakmai tapasztalat, hogy a táncházak népszerűsége nem csökkent.

Várpalotai Bányász Fúvószenekar – Az év folyamán számos városi ünnepet és kiemelt rendezvényt színesít a jelenlétük – márc.15. május 1., aug. 20., okt. 23-i városi ünnepségeket, valamint a Trianon emléknep, Vadásztalálkozó, Sörfesztivál, Borbála Napi rendezvényeket.

1989 óta éves rendszerességgel kerül megrendezésre a Fúvószenekari Fesztivál - amely több alkalommal nemzetközivé bővült.

4. Nem önkormányzati fenntartású kulturális intézmények

4.1. Trianon Múzeum

A Trianon Múzeumot a várpalotai Trianon Múzeum Alapítvány tartja fenn és működteti. A múzeum a kiemelkedő műemléki értékkel rendelkező Zichy-kastélyban található. A római katolikus templom mögött áll az 1723-ban a Zichy család által épített, majd 1863-ban gróf Waldstein János megbízásából, Ybl Miklós tervei alapján újjáépített Zichy-kastély. A könyvtárterem különleges fa burkolata máig látható, a terem mennyezetét Pállik Béla gyönyörű freskója díszíti, amely a Római Palazzo Rospigliosi Kaszinót díszítő Guido Reni: Aurora freskójának másolata. A mennyezeti freskót nem restaurálták, mióta elkészült, a felújítási és állagőrzési munkák elkerülhetetlenek. A kastélyban található a Magyarországon és nemzetközileg is egyedülálló Trianon Múzeum.

A múzeum mintegy 15 állandó és időszakos kiállításban mutatja be a legnagyobb magyar közösségi tragédia előzményeit és következményeit. Jelenleg a Trianon Múzeum jelenti az egyetlen számottevő idegenforgalmi-turisztikai érdeklődést a város irányába. A Trianon Múzeum rendszeres szervezője illetve társszervezője városi ünnepségeknek, vetélkedőknek, konferenciáknak, kiemelten és visszatérően a Trianon Gyászünnepeknak. A Trianon Múzeum Alapítvány által megvalósított könyvkiadás illetve a Külső-Magyarországi diákcsera üdültetés érdemel említést. A Trianon Múzeum egész évben helyet ad az önkormányzat, a honvédség és a várpalotai civil szervezetek számos rendezvényének.

4.2. Honvéd Kulturális és Szolgáltató Kht. Várpalotai Intézménye (HEMO)

Az intézmény a HM fenntartásában működik, alkalmanként és igény szerint a város kulturális életében részt vállal olyan piaci alapon működő tevékenységgel, amelyre igény van. (különböző helyi és nem várpalotai székhelyű, de itt is működő kihelyezett mozgásművészeti csoportok, kiállítások rendezése). Ápolják a közelmúlt katonai hagyományait, valamint a helyi honvédségi alakulat igényeit is kiszolgálják.

4.3. Zeneiskola

A zeneiskolai munka célja: megőrizni az egységes, méltán európai és talán világhírűnek mondható magyarországi zeneoktatásra jellemző tradíciókat, és az értékes zene megismertetése és megszerettetése, valamint hangverseny látogató közönség kinevelése.

Az iskolai marketing egyik legfontosabb eleme, hogy minden évben a város óvodáiban hangszerismertető kis koncerteket tartunk az ovisoknak, ahol megismerhetik és ki is próbálhatják a zeneszerszámokat

Működésükben jelentős tényező, hogy az új tanulóikat a saját iskoláikban szervezett előképzős csoportokban tanítják, ezt a módszert szeretnénk megtartani, még akkor is, ha nem érik el a megfelelő létszámot, de a zeneiskola jövője érdekében elengedhetetlen. Pedagógiai programjukban kiemelt helyen szerepel a kamarazenélés és a zenekari játék, valamint a két zenekar - a vonós és a fúvós - fejlesztése. A zeneiskolában csengettyűkórus is működik. Rendszeres fellépési lehetőséget kell biztosítani a növendékeknek a civil szervezetek rendezvényein.

Az elmúlt években öröndetesen megnőtt a kamaracsoportok száma. A fiatalokat sajnos egyre nehezebb az önálló otthoni gyakorlásra rávenni, így az iskolai kamarázás és a zenekari próbák pótolhatják ezeket a hiányosságokat. Az iskolai és a városi tradíciókat is úgy tudjuk a leginkább megőrizni, ha az itt tanuló diákok a városi kórusban és fúvószenekarban kamatoztatják megszerzett tudásukat a későbbiekben.

Kezdeményezések megőrzésre és továbbfejlesztésre:

- megyei fafúvós találkozó, rangos esemény, amelyen kb. 70-80 megyei zeneiskolás vesz részt
- a 2000. év óta 3 évenként megrendezésre kerülő David Popper Nemzetközi Csellóverseny, amelyen szintén 50-60 külföldi versenyző indul
- 2005-ben egy 30 fős zenei küldöttség járt az olaszországi Amandolában és nagy sikerrel mutathattuk be a magyar zeneoktatás várpalotai eredményeit. Szeretnénk ezt a sikeres cserekapcsolatot folytatni és magasabb szintre emelni.

A zeneiskola városban betöltött szerepe

Évenként megrendezésre kerülő Városi Zenei Vetélkedő a zeneiskola rendezésében.

- Folyamatos hangszeres tanári és növendéki közreműködés Ney Dávid kórushangversenyen
- Kiállítás megnyitókön közreműködés
- Részvétel megyei, országos és nemzetközi zenei versenyeken.
- Nemzetközi fúvószenekari találkozó
- Bányázkórus hangversenyei
- Várpalotai napokon közreműködés
- Volt növendékek hangversenye

Jövőbeli elképzelések:

- Lehetőséget teremteni a rézfúvós kamarazene több városi kulturális rendezvényén való megszólaltatásra.
- Zenei pályára került volt növendékek hangversenyét gyakoribbá és szervezettebbé tenni.
- Készüljön iskolai hangversenynaptár
- Új tanszakok indításának a lehetőségét megteremteni – népzene, jazz – zongora, hárfa
- A hosszú távú működéshez fontos lenne, hogy a város egyes, a zenei életében kiemelkedő oktatási projektet támogatna, a támogatás minden szigorú feltételével együtt. Teljesítmények, követelmények meghatározása, országos, megyei, régiós versenyeken való részvétel, díjak, stb.

4.4. Alapítványi művészeti iskola

A várapalotai művészeti iskola a Képesség-és Tehetségfejlesztő Magániskola tagozataként 2000 óta működik. Az oktatás zene, tánc, képző- és színművészeti ágakban folyik.

Az eltelt évek alatt dinamikusan fejlődött az iskola tagozata. A művészeti iskola szolgáltatását elsősorban a Magániskola tanítványai veszik igénybe. Az oktatásban a város, városkörnyék és a megyeszékhely diákjai is részt vesznek.

Az iskola tanulói számtalan városi ünnepi, jótékonysági rendezvényen szerepeltek és szerepelnek. Hagyományosan minden évben megrendezi iskolánk a Tánc világnapját, és a képzőművészeti kiállításokat, melyek nagyszámú látogatót vonzanak.

Nemzetközi kapcsolataink közül jelentős az erdélyi szamosújvári TÉKA alapítvánnyal kialakított együttműködés. Néptáncosaink sikerrel szerepeltek Törökországban,

A „Tehetségekért” Alapítvány, mint az iskola fenntartója, az iskola nevében és célkitűzéseiben szereplő feladatokat messzemenően támogatja.

Intézmény a 2007-ben az országos minősítési eljárásban „Kiválóra Minősített Alapfokú Művészetoktatási Intézmény” címet kapta. A kulturális életben betöltött szerepüket a jövőben is szeretné megőrizni.

4.5. Ifjúsági Ház

Jelenleg kialakítás alatt van.

Egy nyitott közösségi tér, korosztálytól függetlenül városunk minden lakója számára elérhető és használható legyen. Ugyanakkor alapvető feladata, hogy a városban élő ifjúsági korcsoport számára alternatívát kínáljon az információhoz jutás, a közösségi művelődés, szórakozás tekintetében, továbbá segítse a személyiség kibontakozását, annak érdekében, hogy a helyi társadalomban aktív, felelős szerepet vállalhassanak. Célja, hogy lehetőséget nyújtson a már meglévő, illetve a jövőben alakuló csoportoknak, szervezeteknek, hogy összejeveleteket, különböző programokat valósítsanak meg. Az ifjúsági házban helyet kap:

Teleház – lehetőség a helybeliek számára, hogy bekapcsolódhassanak a világ információs hálózatába,

Internet-kávézó – a fiatalok számára igényeiknek megfelelő környezetben nyújt lehetőséget baráti összejeveletekre.

Ifjúságsegítés program – célja, hogy a fiatalok könnyebben kapcsolódjanak be a társadalmi együttműködésbe, pontosabban megtalálják a helyüket a gyorsan változó világban, valamint a fiatalok által kiválasztott programok megszervezéséhez és megvalósításához segítségnyújtás.

5. Művészeti élet területei

Várapalota művészeti életében kiemelten megjelennek a különböző művészeti ágak és azok képviselői. Hatásuk túlmutat a városon, megyei, régiós, országos és nemzetközi hatásuk vitathatatlan.

5.1. Irodalom, könyvkultúra, helytörténet

1977-ben megjelent Várapalota irodalmi kistükre Könczöl Imre a könyvtár akkori igazgatójának kiadásában. A mű áttekintést ad a város történelméről, valamint az egyes történelmi korok Várapalotához kötődő irodalmi emlékeiből ad válogatást. Helyet kapnak benne: részletek Anonymus Gesta Hungarorumából, Mátyás király Palotához kötődő mondái, válogatás Takáts Sándor: A nagy Thuri György, Jankovich Ferenc: Hulló csillagok, Szentsei

György: Siralomének műveiből, Bottyán tábornok leveleiből, Thaly Kálmán krónikájából. Römer Flóris, Eötvös Károly, Naszályi János Várpalotára vonatkozó földrajzi leírásából válogat, bemutatja Petőfi Sándor várpalotai vonatkozású műveit. Két jelentős személyiség kerül bemutatásra a könyvben Krúdy Gyula író, valamint Bán Aladár néprajztudós és író.

Krúdy Gyula író család szálak fűzték Várpalotához, gyakran tartózkodott nagymamájánál, akinek a meséin nőtt fel. Nagymama elbeszéléseiből, személyes emlékeiből rajzolta meg több művének hőseit. 1904-től kezdve jelennek meg Palotai vonatkozású írásai: Ál-Petőfi, Palotai álmok, N.N egy szerelemgyerek története. Műveiben megörökíti a Bakony erdeinek zúgását, a táj varázsát, a kisvárosi élet világát, romantikáját. 1919-es utolsó várpalotai útja emlékére a következő műveiben olvashatunk: Útinaplómból, Betyárok országútján, Bakony bujdosói.

Bán Aladár költő, műfordító, irodalomtörténész 1896-ban született Várpalotán. Budapesten bölcsészdoktori diplomát szerzett, Főleg a magyarral rokon népek irodalmával és költészetével foglalkozott. A finn és észti irodalom jelentős fordítója, számos néprajzi és irodalomtörténeti tanulmány szerzője, Szülői ház ciklusának verseiben szeretettel ír városáról, édesanyjáról.

Várpalotához kötődő ismert irodalmi és zenei kiválóságok:

Hamvas Béla író, filozófus 1951- 1955 –ig tartózkodott Várpalotán az inotai Hideg – hegy alatti erődű építkezésre, ahol raktárosként dolgozott. Ebben az időszakban szanszkritul és héberül tanult, és ekkor készítette lopva, büntetés terhe mellett az Ősök nagy csarnoka fordítását és kommentárjait.

Várpalota született **Ney Dávid** operaénekes 1842-ben. Tehetségét egy veszprémi zsidó kántor fedezte fel, aki tanította és a kórusénekesként foglalkoztatta. Lombardiában megismerkedik az olasz operakultúrával, ahol szintén felfigyeltek rá és ismét taníttatták. 1884 -1905-ig, haláláig az Operaház énekes. Mint kiváló basszbariton nemcsak nemes csengésű hangjáról, hanem kiváló alakító készségéről is nevezetes volt. 1961-től Várpalota és környékének énekkari találkozója az ő emlékére Ney Dávid Kórushangverseny nevét viseli.

5.2. Képzőművészet

Képzőművészeti alkotókörök, kiállítások

A város mai képzőművészeti életének aljait a Thuri György Gimnáziumban életre keltett rajztagozat adta. A városban ma tevékenykedő képzőművészek a gimnáziumban tanultak, tanítottak, vagy szorosan kötődtek az intézményhez. A méltán híressé vált rajztagozat 1968-ban kezdte meg munkáját, és az egész ország területéről érkeztek ide diákok és ma is tevékenykedő, országosan elismert tehetségeket nevelt ki. A 70-es években felnőtt rajzszakkör is megkezdte a működését a városban, ahol az utánpótlás mindig a gimnáziumból érkezett. Ez a szakkör nevelte ki a azokat a fiatalokat, akik a Palotai Alkotókör tagjai lettek. A Palotai Alkotókör hosszú éveken át minden második évben közös kiállítást szervezett, míg a köztes éveken egyéni kiállításokon mutatták meg művészetüket

A Nagy Gyula Galéria múltja, jelene

A Nagy Gyula Galéria gyűjteménye 1970-es években jött létre. Számban és minőségben rövid idő alatt vidéki viszonylatban komoly anyag gyűlt össze a Magyar Képző és Iparművészeti Szövetség valamint a Művészeti Alap tagjainak az adományozásából. A gyűjtemény keresztmetszetét adta a kor festészeti, grafikai, iparművészeti és kisplasztikai törekvésének. A

gyűjteménynek akkor az Inotai Alumínium Kohó Magyar Ezüst Művelődési Háza adott otthont. Később intézményekbe és raktározásra került a gyűjtemény.

1985-ben Matzon Frigyes szobrászművész Várpalotának ajánlotta fel életművét és a művész kispasztikai hagyatékával 1986-ban megnyílt a Városi Galéria, ahol a korábbi képzőművészeti gyűjtemény ismét állandó bemutatásra került. 1989-90-ben Bíró Antal életműve került a városhoz. A város az egész ország területére számos esetben adott kölcsön az alkotásokból életmű vagy emlék- kiállításokhoz és a képzőművészeti anyag egy kamara kiállítási anyaga magjárta az ország rangos kiállítótermeit. Ebben az időszakban a ki nem állított anyagok is az épületben szakszerűen voltak elraktározva. A Galéria rendkívül színes állandó kiállítása 1990-ig volt fenntartható.

1990-től a Galéria elveszítette a csak kiállítási funkcióját és rendezvények vásárok színterévé vált. Ez a környezet így méltatlan lett a kiállító teremhez és veszélyeztette a kiállított művek épségét.

Jelenleg a gyűjtemény a Jó Szerencsét Művelődési Központban nem megfelelő klímájú helységbe van elraktározva, veszélyeztetve a műalkotások épségét.

A megyében és az országban olyan jelentőséggel bír a gyűjtemény, hogy a kiállításához szükséges feltételeket meg kell teremteni.

5.3. Színházművészet

Várpalota méltán büszke lehet arra, hogy színházi előadások is szerepelnek a város kulturális életének palettáján. A színházi előadások kínálatának bővítése és az amatőr diákszínjátszás lehetőségének a megteremtése is célja az Önkormányzatnak.

Magyar Kanizsai Udvari Kamara Színház,

2008. óta Várpalota városa kiemelten támogatja a Magyar Kanizsai Udvari Kamara Színházat, amely ettől az évtől kezdve várpalotai székhelyű színházként járja a Kárpát-medence városait. Az MKUK 2002-ben alakult a délvidéki Magyar Kanizsán a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház, a helybeli Cnesa OMNI és Hon Alapítvány összefogásával. A színház az elmúlt évszázad, a XX. század magyar sorsfordulóinak bemutatására vállalkozott, mert Magyarország színházai szerintük nem foglalkoznak kellőképpen nemzeti múltunk sorsfordulóival, vagy ha igen, akkor, mint gúny tárgyát pellengérezik ki, feledvén eleink erőit. Már az elsőként bemutatott Vörös bál, Németh Ákos darabja is sikert aratott.

Pannon Várszínház

Pannon Várszínház. Kialakult kapcsolat a Pannon Várszínházzal, ezt a hagyományt a városvezetés folytatni kívánja. A Pannon Várszínház rendszeres résztvevője a város kulturális életének. Előadásait minden esetben jelentős érdeklődés kíséri, a kínálatot még jobban lehetne bővíteni. A színház kész arra, hogy saját közönség szervezéssel bővítse előadási számát.

Más színházak.

A város nyitott más színházak - bábszínházi, ifjúsági előadások és egyéb a megyében és a régióban működő színházak - befogadására is.

5.4. Zeneművészet

A város komolyzenei életének letéteményesei a zeneiskola és az amatőr művészeti együttesek. Ezek közül kiemelten kezeljük a Várpalotai Bányász Kórust és a Bányász Fúvószenekart.

A zeneiskola kulturális téren több funkciót is ellát:

- hangszeres játékra tanítja a gyerekeket, amely rendszeres munkára szoktatja őket, élményt ad nekik, és fellépési magabiztosságot
- együtt-zenélésre nevel – közösségformálási tradíció az egymásra figyelés, előkészítés a felnőtt kórushoz, zenekari játékhoz
- hangversenyeket rendez – az értékek átadásának fontossága tanárok, diákok, volt diákok, ill. versenyek gálakonzertjein megyei és nemzetközi elit részvételével

Mindezek nagyon fontosak, hogy évtizedek múltán is legyen, aki fogja a hangszerét és muzsikál, énekel kórusban és legyen közönség, aki hallgatja, mert igénye van rá, mert így nevelték szülei, tanárai, a város ahol él. Mindennapjaihoz tartozott a muzsika, mely kapcsolódott városi rendezvényhez, nemzeti és egyházi ünnephez, mert része volt életének.

A **Bányász Kórus** sokrétű, de igényes műsorpolitikával törekszik az értékes zene képviselésére és népszerűsítésére bel- és külföldön egyaránt. Konzertjeiket hangszeres művészek meghívásával, ill. kamarazenekarok fellépésével színesítik. Cserekapcsolataik révén számos európai ország kórusát hallhatták már az érdeklődők Várpalotán. Terveik közt szerepel egy kétévenként megrendezésre kerülő kórusfesztivál, melyet első ízben 2009 augusztusában rendeznek meg 3 magyar és egy lengyel énekkar részvételével.

A palotai kórusok közé tartozik még a Bán-chieri kamarakórus (amely a Bán Aladár iskola tanári karából létesült), a Pastorale kamarakórus (akik templomi kórusként főleg szakrális műveket adnak elő), valamint az iskolai énekkarok.

Szükséges egy városi gyermekkórus megszervezése is, amelynek jelentősége abban rejlik, hogy az iskolákban működő kórusok a saját repertoárjuk tanulása mellett tudatosan készülnek azon koncertekre, amelyeken a „Városi Egyesített Gyerekkórus” nagyobb lélegzetű műveket képes előadni. A Városi Gyerekkórus alapja lehetne a Bányász Kórus utánpótlásának, a megyei gyerekkórus mozgalomban való sikeres részvételnek.

A városi ünnepségek állandó szereplője a Bányász Fúvószenekar. Jellegénél fogva szabadtéri fellépésekre alkalmas. Gyakran adnak önálló koncerteket, a hagyományos fúvószenekari művek mellett népszerű feldolgozásokat is műsorra tűznek. Ahogy a kórusnál, itt is probléma a képzett zenészek elvándorlása. A jól működő zenei együttesek is növelhetik a város megtartó erejét, amennyiben a város kulturális életének egyéb területein is szerepet kapnak és ez számukra alternatívát is jelent.

Az utánpótlás kérdése a zeneiskola és az iskolai kóruséneklés egyik legfontosabb feladata. Ki kell alakítani a fiatalokban a közös muzsikálás belső igényét, mert így válhatnak a város jövőbeni koncertlátogató közönségévé.

A Várpalotai Bányász Kórus elképzelései a város kulturális koncepciójához. Olyan minőségi munkát végezni, ami a koncertjeink hallgatói számára vonzóvá teheti a kóruséneklést – több jelenlegi kórustag is egy-egy sikeres hangversenyünket hallva jelentkezett hozzánk

- fellépések szervezése bel- és külföldön
- közösségi élet felpezsdítése
- fesztivál szervezése két évente bel- és külföldi kórusok részvételével
- a városvezetők és a városi kulturális szakemberek érdeklődésének felkeltése koncertjeink, és alapjában a komolyzene iránt

- A hagyományokra visszatekintő koncertek megtartása és továbbvitele – a 30 éve folyamatosan megrendezett karácsonyi koncert, évadzáró ünnepi koncert.
- A magyar zenekultúra népszerűsítése külföldön, a meglévő külföldi cserekapcsolatok ápolása, továbbvitele (finn Imatra Férfikar, Székelyudvarhelyi Balázs Ferenc Vegyeskar, krakkói vegyeskar)
- Megyei, országos fesztiválokra való részvétel, opera vagy nagyszabású oratorikus művek előadásán való közreműködés más kórusokkal.
- Bemutatóink között kiemelt minden év áprilisában a Ney Dávid hangverseny, ahol rendszeresen új műveket színelőadunk meg. Ez az a hely, ahol a város összes kórusának együttlése van, és van módunkban kedvet csinálni az általános - és középiskolás gyerekeknek, hogy később csatlakozzanak hozzánk.
- Fontosnak tartjuk, hogy legalább 5 évenként a kórus CD-t készítsen

Bányász Fúvószenekar

Meghatározó együttes a város zenei életében. Fellépései nemcsak a városra korlátozódnak, hanem részt vesz megyei, országos rendezvényeken, illetve a testvérvárosi kapcsolatok kínálta lehetőségekkel élve külföldi rendezvényeken.

Az elért minőség megtartása és továbbvitele – a legfontosabb célja a zenekarnak, amelyet új tagok toborzásával, illetve a közönség és a zenekar által kedvelt művek megtanulásával kíván elérni.

Itt is jelentkezik az a probléma, hogy a város nem tudja a fiatalokat a városban tartani. A zeneiskolás korokban zenekari tagként közreműködő tehetséges fiatal muzsikusokra felnőtt korokban nem számíthatunk, mert a megélhetésüket más városban keresik, illetve a zenei hivatást választó fiatalok, gyakorta még az országot is elhagyják

Erőfeszítéseket tesz az iskola ennek ellenére az utánpótlás nevelésére. Már az óvodás korban elkezdődik a zeneiskola által szervezett hangszerbemutatókon keresztül a fúvós hangszerek megismertetése. A Bányász Zenekar utánpótlásának a bázisa a Zeneiskolai Ifjúsági Fúvószenekar. Minden tanév végén az Ifjúsági Fúvószenekari koncertet szerveznek a Művelődési Ház Színháztermében, ahol a koncert végén a hangszerek kipróbálására is lehetőség van. A zenekar működését Alapítvány is segíti, amelyet jobban fel lehetne használni új anyagi források előteremtésére.

Hangsúlyosan kezd megjelenni Várpalota zenei életében a könnyűzene. A fiatalok számára meg kell keresni a lehetőséget, hogy a zenekarok működni tudjanak. Az Ifjúsági Ház kialakítása teret biztosíthat majd igényeiknek. A városi rendezvényeken a fellépési lehetőségek megteremtése elindítana egy olyan folyamatot, amely javítaná a fiatalok közérzetét. Meg kell találni azt a fiatalokból álló csoportot, akik a könnyűzenei élet koordinálását, szervezését és képviselését vállalnák.

A könnyűzenei zenekarok számára a próbahely megoldása jelent nehézséget, ebben kérnek segítséget, támogatást az önkormányzattól.

5.5. Tánc- és mozgásművészet

A Cserregő Néptáncegyüttes mellett megtalálhatók az, iskolákban, közművelődési intézményekben a mozgásművészet, a táncművészet különböző műfajai. Ezeket az Iskolák fejezetben részletezzük.

5.6. Filmművészet

A mozi technikai színvonalának emelése nélkül nagyon nehéz becsábítani a nézőket (multiplex mozi)

2008-ban nevünket „JÓ SZERENCSE T MOZGÓKÉPSZÍNHÁZ”-ra változtatták, amivel azt szeretnénk kifejezni, hogy nyitni kívánnak az Interneten egyre inkább terjedő videokultúra felé, másrészt pedig egy régies, ámde a „film-ség” lényegét rendkívül érzékletesen kifejező magyar szót szeretnénk ismét közismertté tenni..

Az újonnan alapított helyi médiákkal jó kapcsolatot építettek ki: hetente frissített programtervet adnak közre a nézők tájékoztatása céljából. A vetítendő filmekről hirdetőtáblákon színes mozi-előzetes tájékoztatókat helyeznek ki.

A nagyobb látogatottság reményében növelik a havonta kinyomtatott moziműsot hirdetők plakátok számát, melyeket a kistérség településeinek központi helyein is kihelyeznek. Kézbe adható, külön - kis tájékoztatókat szeretnénk terjeszteni annak érdekében, hogy minél több lakoshoz juthasson el a moziműsot népszerűsítő aktuális tájékoztatás.

. Műsoraink még szélesebb körű ismertetését tervezzük. Továbbra is igyekszünk a látogatottságot azzal növelni, hogy mozgóképszínház-jegyeket, ill.-bérleteket ajánlunk fel elnyerhető díjként a város népszerű rendezvényein.

5.7. Népművészeti hagyományok

Hagyományok ápolása és megőrzése, ezen belül a régi hagyományokkal rendelkező egyesületek, egyesületek működésének ismertetése, beillesztésük a város kulturális koncepciójába nagyon fontos a jövőbeli feladatok meghatározásához.

Cserregő Néptánc Együttes

Az együttes 23 éve Várpalota kulturális életének egyik fő meghatározója. A szakkörként indult csoport ma már több olyan tagot nevelt ki műhelyében, akiknek hivatásuk (táncpedagógusok – hivatásos táncosok) lett a néptánc. Ez az a fontos momentum, amely az együttes első számú tőkéje

Jelenleg 3 korosztályos csoportban oktatják a magyar néptáncot a Várpalotai és a környékbeli fiataloknak. Az óvodás csoportok 15 éve működik olyan hivatásos néptánc-pedagógusok vezetésével, akik maguk is gyermekkorban ismerkedtek meg a néptáncal ebben a várpalotai együttesben.

Hosszú távú tervük, hogy ezek a csoportok minél magasabb színvonalon és igényesebb technikai szinten, jó kedvvel és egymást tisztelve töltsék el hasznosan a szabadidejüket, illetve minél több olyan hivatásos táncos induljon el a pályán, akik majd a gyökereiket nem feledve gazdagítják Várpalota kulturális életét.

Szeretnék, ha lenne egy állandó műhelyünk, ahol táncpróbán kívül is találkozhatnak az együttes tagjai. A műhely mindazon feltételeket tudná biztosítani, amely egy csoport működéséhez szükséges.

Az utánpótlás nevelését az óvodás korosztálytól kezdjük. Az utána következő korosztályt a Művészeti Iskola, illetve az általános iskolákban működő néptánc csoportok vállalják. Az általános iskolából kinőve, mint Cserregő Néptánc együttes tagok folytatják tevékenységüket ugyanabban a miliőben egy más korosztályos csoportban.

Az Önkormányzattal való együttműködést úgy képzeljük el, mint legfőbb mecénásunkkal. Az elképzelésünk a támogatás fejében:

- a városi rendezvényeken színvonalas műsorokat adunk évi 10-20 alkalommal.
- tevékenységünkkel segítjük a város nemzetközi kapcsolatait (Újlak Marche tartomány)
- munkát és megélhetést adunk a művészeti tanároknak
- a városi életet, a városlakók komfortérzetét emeljük azzal, hogy színesítjük lehetőségeiket, kielégítjük ez irányú művészeti igényeiket. bővítjük a városlakók szabadidő tevékenységének sorát
- 2004 januárjától kényszer miatt Alapítványunknak (Cserregő Néptáncegyüttesért Alapítvány), - át kellett venni az együttes fenntartását, amely ez idáig a Szindbád Kht. feladata volt. A feladat átadásával pénzt is rendelt hozzá az Önkormányzat, amely az éves költségvetésben szerepel.

6. Hagyományőrzés

Hagyományaink, múltunk megőrzése a jövőnk legfontosabb alapja, hisz ismerni kell városunk hagyományait, mert a jövőt csak arra tudjuk építeni. Tisztelnünk kell a város azon polgárait, akik időt s fáradságot nem kímélve ápolják a múltat, és ezzel tanítják a fiatal nemzedéket.

6.1. *Történelmi, katonai hagyományok őrzőinek több csoportja is van a városban.*

- Gábor Áron Nyugállományú Klub tagjai, mint egykori rendőrök, tűzoltók, honvédségi alkalmazottak, feladatuknak tekintik a katonai hagyományok ápolását oktatási intézményekben.
- Őrzők Rendje a történelmi hagyományőrzést, a magyar népi hagyományok művelését tekinti legfőbb céljának
- A Zúgó Nyilak Történelmi Íjász Egyesület a honfoglalás kori hagyományok széleskörű megismertetésével foglalkozik. E cél érdekében az egész ország területén tartanak bemutatókat korabeli népviseletben, korabeli fegyverekkel és egy eredeti mongol jurtával színesítik az előadásait.
- Palotai Turul Társaság tevékenységének legfőbb céljai a nemzeti hagyományok megőrzése, a történelmi alkotmány megismertetése, az ország állapotának, múltjának, történelmének kendőzetlen bemutatása előadások, kulturális és politikai programok keretében., együttműködve más szervezetekkel. A társaság célja a területi és országos rendezvényeken való aktív részvétel.

A hagyományőrzők csoportjai közül a legnagyobb hírnévre tett szert, főként a török hódoltság korának korhűbb megjelenítését célul kitűző **Bakonyi Poroszkálók Túra Klub**. A csoportok nagyban hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a különböző történelmi korok jelen lehessenek a város kulturális palettáján s jelenlétük színesítse a város kulturális kínálatát. Nagy lehetőség rejlik az Egyesület országos kapcsolatainak a város szolgálatába állításában. A hasonló profilu, az ország különböző területeiről ideérkező, évtizedes hagyományokkal rendelkező hagyományőrző csoportok, mint az Egri Vitézlő Oskola, a Végeknek Tüköri, a Gyulaffy László bandérium, a Sárréti Szabadhadjúk, a Kismánai Sólomos Vitézek, a velük való együttműködés, a városi rendezvényeken való közös program megvalósítása, a kulturális turizmus megerősítésének fontos tényezői. Várpalota hírnevét 11 éve, a fennállásuk óta öregbítik az európai középkort idéző lovas-utakkal, - Gibraltár, Palermo, Tekirdag (Rodostó) Santiago de Compostela, és az ezeréves határok megkerülésével Alma Ata városáig juttatták el végvári vitézi virtust

Hosszú távú cél: A szlovák, lengyel, francia, angol, török és bolgár kapcsolatok révén a hagyományörzők nemzetközi találkozójának megszervezését tervezzük. valamint részt szeretnénk venni hasonló nemzetközi rendezvényen.

A már kialakult nemzetközi kapcsolataink a hasonló céllal alakult egyesületekkel lehetővé teszik a jövőben egy nemzetközi találkozón való részvételt.

Egyesületünk másik, bár az elsőtől nem élesen különváló tevékenysége a Várpalotától induló és oda visszatérő lovas utak, amelyek minden alkalommal a palotai vár elől indultak és ide tértek vissza, melyek révén városunk neve, és a végvári vitézi virtus méltán ismert a keleti sztyeppéktől egészen az Atlanti-óceánig. Ezt a tevékenységünket, a nyeregben megtett több mint 30 000 km-t, a város támogatja.

6.2. A város ipartörténeti hagyományai

Múltunkhoz kapcsolódó jelentősebb iparágak, kis és - nagyipar:

Csapók, szűrszabók

A 18. században és a 19. század elején Palotán illetve Várpalotán - 1870-től viseli ezt a nevet - a leghíresebb iparág a csapóké volt. A palotai kézműipar jó hírnevét elsősorban nekik köszönhetette. E foglalkozást is a szükségszerűség hozta létre. Az állatállomány növekedésével egyre több pásztorra, juhászra volt szükség, akiknek suba, szűr, tarisznya kellett. Ennek megfelelően nőtt a csapómesterek, szűrszabók száma, valamint a péti és inotai patakon épült kallómalmoké. A kallómalmokban - melyek közül kettőnek a romjai még mindig láthatók a péti, ösküi határban - mosták, szapulták, dagasztották a gyapjút és a marhaszőrt.

A kallómalmokból a kész posztó visszakerült Palotára a szűrszabókhoz, akik a messze földön híres szép bakonyi cifraszűrt készítettek.

Fazekasság

A környékben található jó minőségű bauxitos agyagra alapozva a fazekasipar erősen fellendült a 18. században.. A mai Táncsics utca Árpád utcától északra eső szakaszát még az 1800-as években is Fazekas utcának nevezték, mert ott és a Sörház utcában lakott a legtöbb fazekas.

Volt olyan időszak, amikor a híres Selmeci Pipagyár is innét kért különleges minőségű pipáihoz nyersanyagot. A fazekasok termékeinek utolsó darabjai a helyi múzeumban találhatóak.

Meszesek

A meszes foglalkozás kialakulása Palotán a XIX. század második felére tehető. A Bakony röghegységében egyes helyeken közvetlenül a felszín alatt likacsos szerkezetű mészkő is található, amely mészégetésre alkalmas. Az építkezésnél, permetezésnél nélkülözhetetlen anyag volt a mész. A Bakony más területein is foglalkoztak mészégetéssel és fuvarozással, de ezekben a falvakban egyéb megélhetési lehetőség is akadt, így az égetett mész fuvarozása lassanként a palotaiak feladata lett. A fuvarosok a mész eladása után visszaúton gabonát, zöldséget, gyümölcsöt hoztak. Ez a foglalkozás egészen az 1970-80-as évekig létezett.

Szénbányászat története Várpalotán

Bányászmuft

A szénbányászat meghatározó szerepet töltött be a város életében. Fejlődésének köszönhetően jelentősen megnőtt a város lakóinak száma, az anyagi fellendülés érezte a hatását a kultúrán is amely ezáltal is nagyobb támogatást kapott.

Szénbányászat

Várpalotán a szénbányászat kezdetének 1886-ot tekinthetjük, Sztáray Antal gróf kezdeményezésére az Országos Bányakapitányság engedélyezte a palotai bánya megnyitását. 1903-tól Witzleben Henrik – porosz vállalkozó- megvette a Zichy birtokot és ezzel a bányászati jogokat is. Az itt talált szénvagyon hasznosítására nagy beruházásokba kezdett. A vasút mellett felépített egy korszerű széntüzelésre épülő mészegetőművet, téglá- és cserépgyárat. 1906-ban megalakult a Várpalotai Iparművek RT. Ettől kezdve folyamatosan növekedett a termelés. Az I. vh. után a bánya új tulajdonosa az Unio Bányászati és Ipari Rt. lett. A 30-as években fellendülés mutatkozott, ugyanis Pétfürdőn megkezdtek a légsalétromgyár építését. A péti gyár volt az első olyan ammóniagyár ahol a szintézishez szükséges hidrogént közvetlenül lignitből nyerték.

Az 1950-es években megkezdődött az inotai erőmű építése. A hőerőmű napi szénigényét 4500 tonnában határozták meg a tervezők. Később ez a szénmennyiség fokozatosan növekedett. Gondot jelentett a kis szemcsenagyságú ahidrált dara és porszén értékesítése. Ekkor merült fel a brikettgyártás gondolata. A sikeres kísérletek után 1968-tól üzemszerűen termelt a palotai brikettgyár. A kezdeti időszakban az éves termelés 50 ezer, 1971-ben már 180 ezer tonna volt. Az 1980-as évek elején azonban egyértelművé vált, hogy a lakossági igény a kedvező tulajdonságú brikettek felé tolódik el, ezért 1981-ban a bánya vezetése egy éve 400 ezer tonna kapacitású brikettgyár felépítése mellett döntött. Az új gyárat 1983-ban helyezték üzembe. Hamarosan kiderült, hogy a palotai nyersszénből előállított alapanyag nem elegendő a megnövekedett brikett-igény kielégítésére, ezért 1986 óta orosz és lengyel szénpor beszállítással pótolják a hiányzó mennyiséget.

A kilencvenes évek gazdasági változásai meghatározták a várpalotai szénbányászat további sorsát. A kitermelés költségei megemelkedtek, és ez nem állt arányban a viszonylag alacsony fűtőértékű szén piaci keresletével és értékével. Mivel nem volt gazdaságos a szén kitermelése, 1995-ben leállt a termelés. Néhány hónapi szerelési munka után 1996. október 24-én járt utoljára ember a várpalotai bányában, ekkor állították le a bányából a vízkiemelést.

Végleg lezárult a 120 éves várpalotai szénbányászat korszaka.

7. Épített örökség

Várpalota Településfejlesztési Konceptiójában és Integrált Városfejlesztési Stratégiájában kiemelt fejlesztési pontként szerepel a Városház központ rehabilitációja.

Helyet kell biztosítani a városi köztéri funkciók (emlékünnepek, vásárok, köztéri rendezvények, pihenőfelületek, találkozóhelyek, közpark) számára. Törekedni kell a helyi épített és történelmi örökség hangsúlyozására és megjelenítésére, a hely szellemének erősítésére, a város egyedi sajátosságainak megőrzésére, elősegítését, korszerű városközponti közterületek kialakítását.

Várpalota egykori történelmi városközpontja a Thury-vár körül fejlődött ki. A középkori vár köré szerveződő városi és egyházi funkciók, az itt összefutó országutak a természeti adottságokkal összeolvadva karakteres településszerkezetet formáltak.

A Thury-vár története Nagy Lajos király idején kezdődött. Az 1380-1390-es években először lakóház céljára palotát (innen származik a város elnevezése), lovagtermet, kápolnát és

gazdasági épületet emeltek. Ezt az elsősorban reprezentatív célú palota együttest 1439 és 1445 között Újlaki Miklós, a hatalmas főúr (később bosnyák király) szabályos négyszög alaprajzú, belsőtoronyos várrá alakíttatta át.

A török balkáni előnyomulásának hírére a XVI. század elején a falak elé három nagyméretű és több kisebb rondellát és ágyúbástyát emeltek. Ezek elé vizesárok és palánkerősítés készült. A vár a dunántúli végvárlánc egyik legerősebb előretolt egysége volt. A mohácsi vész után többször cserélt gazdát a magyarok és a törökök között. Legendás hírű kapitánya 1558-tól Thury György volt, aki 1566 nyarán 500 emberével sikeresen visszaverte a budai Arszlán bég 8000 törökjének 20 napos ostromát.

A XVIII. század elején új gazdája, a Zichy-család várkastéllyá alakította át. Déli tornyait megemelték, és új lépcsőházat építettek.

A vár utolsó megpróbáltatásait a II. világháború alatt és azt követően élte, amikor anyagát elkezdték a romba dőlt házak helyreállítására széthordani. Az épület további pusztulásának a Vegyészeti Múzeum beköltöztetése vetett véget, a vár felújítása azóta folyamatos.

A vártól keletre és délre a városnak egykoron hírnevet adó iparos, kereskedő, polgár-negyed jött létre lakóházakkal, üzletekkel, műhelyekkel, templomokkal, zsinagógával, iskolákkal. A városi zsidóság is elsősorban itt ver gyökeret. Az ettől még délebbre a jelenlegi főúttól délre húzódó Alsóváros elsősorban a XIX. században meginduló bányászatra épült, a bányászok kertes lakóházai találhatók itt. A vártól északra az iparos, kereskedő házakat egyre inkább a parasztság házai váltják fel.

Az '50-es években megindul a háborúban súlyos károkat szenvedett falusias karakterű városmag szocialista bányászvárossá történő átépítése, amelynek kiemelkedő emlékei a Fő teret uraló egykori vágáriskola (ma Faller Jenő Szakképző Iskola), valamint a Bányatröszt (mai Polgármesteri Hivatal) épületei. A nagy rombolásból megmenekül a zsinagóga épülete, amelyben képzőművészeti galéria, kulturális központ jön létre. A többnyire földszintes polgári épületeket lebontják. A tömeges lakásépítés új karakterű városközpontot alkot. A városrendezés nem tiszteli az egykori szerkezetet: a vágáriskola ráépül az egykori várárookra, a vártól délre, keletre húzódó utcákat átvágják, délről az új országos főút levágja a Belvárosról az Alsóvárost. A vártól északnyugatra húzódó földszintes tömböt elbontják, helyére városi közpark kerül. A városépítésből szinte csak a Felsővárosi utcák menekülnek meg.

A városközpontot az említett középületek, a később megépített Vár-áruház, valamint a „szocreál” általában négyszintes, többalakos, fogatolt kigyózó lakótömbjei uralják. A háború előtti korszakra jellemző polgári kisvárosi környezet csak a vártól északra érezhető. A Belváros központi szerepe meggyengült a buszpályaudvar és a kereskedelmi egységek városszéli megjelenésével és előretörésével

A vár építészettörténeti, régészeti kutatásai sok eredményt tudnak felmutatni, a várkörnyéki terület régészeti adatai viszont szegényesek. Tudomásunk van a '70-es években végzett régészeti ásatásokról és eredményeiről. A területre vonatkozóan összegyűjtöttük a fellelhető térképi ábrázolásokat és adatokat.

8. Közművelődésben közreműködő egyéb szervezetek

8.1. Egyházak

A népi hagyományokká átalakult vallási hagyományok megjelenítése. Jelentős egyházi ünnepekhez kapcsolódóan alkalmi szakrális kiállítások, műsorok rendezése. A város történelmi egyházai is jelentős szerepet vállálnak a város kulturális életében a különböző a

város életében jelentős koncertek szervezésében. Jelentősek a katolikus és református templomokban helyet kapó egyházi ünnepekhez kötődő koncertek, valamint az evangélikus templomban évente megrendezésre kerülő adventi koncert. Jelentős egyházi rendezvényeket a városi rendezvénynaptárban fontos lenne megjelölni.

8.2. Iskolák

A kulturális koncepcióban megfogalmazottak szerint támaszkodni kívánunk a pedagógusok segítségével a diákság városi ünnepeken való részvételére. A város pedagógusai sokat tesznek a helyi közművelődésért, az ő munkájuk, segítségük nélkül sem a hagyományápolás és teremtés, sem a közkultúra nem képzelhető el. A városban működő közép fokú és általános iskolai oktatási intézmények akár városi, megyei, egyházi, vagy magán fenntartásúak, egyaránt szerves részei a város kulturális életének. Minden iskola önmagában is kulturális egység, melyben az oktatáson túl kulturális, művészeti nevelés folyik. Ennek keretében sajátítják el a gyerekek és a fiatalok azokat a tradíciókat, amelyeknek a birtokában a város életének aktív polgárai lehetnek.

A hagyományörzés keretében nemcsak nemzeti ünnepeinkkel, irodalmi, történelmi emlékeinkkel, földrajzi és természeti kincseinkkel, hanem a város és környékének helytörténeti sajátosságaival, a Bakony tájaival és élővilágával is megismertetik a „leendő” városlakókat. Ennek a munkának a színesebbé tételét szolgálják az iskolák által szervezett különböző vetélkedők, szavaló és prózamondó versenyek, természetjáró túrák, egyéb rendezvények. Ezek gyakran túllépik az intézményi kereteket, és városi, regionális programmá válnak, gazdagítva a település életét.

Az iskolák szívesen kapcsolódnak a város kulturális és művészeti rendezvényeihez, és szívesen részt vesznek programjaikkal, bemutatóikkal a városi ünnepeken.

A város minden általános iskolájában működik énekkar, amely egyedülálló Veszprém megyében: Bán Aladár Általános Iskola főintézményében és a Rákóczi Telepi Tagiskolájában, Várkert Általános Iskola Főintézményében, Inotai Tagiskolájában, és a 9. sz. iskolában, a Thuri György Gimnáziumban. Az iskolai énekkarok minden év áprilisában a Ney Dávid Kórusversenyen bemutatják tudásukat.

Ezen felül az iskolai egyéb bemutatkozási lehetőségei:

- A testvérvárosi rendszerben vetésforgó szerűen működő Nemzetközi Kórustalálkórón való részvétel is
- Inotai Tagiskola énekkara és a Zeneiskola által közösen szervezett hagyományos karácsonyi Koncert az Inotai Szt. Család Kápolnában.
- Egyéb városi rendezvényeken való fellépés,
- Az iskolákban bábcsoportok

Az amatőr színjátszásnak Veszprém megyében nagy hagyományai vannak, és ennek a várpalotai csoportok is aktív résztvevői. A színjátszó csoportok munkájukkal bekapcsolódnak a város kulturális életébe.

A Magániskola alapvető feladatai közé tartozik a művészeti nevelés, a dráma- pedagógia, így állandó színjátszó csoportot is működtetnek.

A Bán Aladár Iskola Báb és színjáték foglalkozást tart az alsó-tagozatos, iskolaotthonos osztályainak, valamint az intézmény grafikai és színjáték tagozatot működtet.

A Rákóczi Telepi Általános Iskola Színjátszó kört, Képzőműves foglalkozásokat, valamint Tánc és drámaszakkört működtet,

A Várkert Általános Iskola néptánc-csoportot, bábszakkört, színjátszó kört működtet. Színjátszó köre a Baláca Ünnepi Órái rendezvényen lép fel minden évben.

A Thuri György Gimnáziumban működik a Kerengő néptánc-csoport.

Nagy múltra tekint vissza a 15 esztendeje működő Duende Színházi Kör, a Faller Jenő SZKI csoportja. A csoport gyakran színesíti a város rendezvényeit, illetve megyei és országos fesztiválok résztvevője.

Hagyományteremtő céllal elindult egy olyan kezdeményezés, hogy egy-egy kiemelkedő évforduló és városi ünnepség alkalmából az iskolák, és a város művészeti, hagyományörző csoportjai együtt készítsenek műsort. Egy-egy ilyen összefogás már fiataloknál erősíti a helyi patriotizmust, az összetartozást.

Hagyományteremtő lehetne, ha évente más-más művészeti ágban pályázatokat hirdetne meg az önkormányzat a civil szervezetek bevonásával az ifjúság számára. A nyerteseket az ünnepekhez kapcsolódó rendezvényen jutalmaznánk, így elősegíthetnénk, hogy az ifjúság jobban magáénak érezze a városi ünnepeket, ezzel is kötődésük városukhoz, az otthonhoz kialakul.

8.3. Kisebbségi önkormányzatok

A város támogatni kívánja a kisebbségi önkormányzatok kulturális kezdeményezését és javaslatait.

Az önkormányzat jövőbeni terveiben szerepel a városban működő kisebbségi önkormányzatok kulturális hagyományainak támogatása, igényeik szerint érdekes színfolt lenne egy minden évben megrendezésre kerülő „kisebbségek városi kulturális fesztiválja”. Ebbe a programtervbe be lehet építeni a már hagyománnyal rendelkező ukrán Sevcenko estét.

9. Média

9.1. Írott sajtó

Palotai Hírnök

Várpalota város lapja, amely Várpalotán és a kistérségben 12.000 példányban, kéthetenként jelenik meg, 16 színes oldalon. Várpalota Város Önkormányzatának célja, hogy egy tartalmilag és külső megjelenésében is színvonalas, mértéktartó és mértékadó helyi, kistérségi lap jelenjen meg, amely elősegíti az önkormányzat tájékoztatási kötelezettségét, valamint a város életéről, eseményeiről hírt ad és bemutatja a kistérségben vezető szerepet betöltő Várpalota életét.

Célja, hogy esztétikailag magas színvonalú, igényes megjelenéshez ugyanilyen színvonalú, valóságű, reális tartalom kapcsolódjon és felkeltse az olvasóban a színvonalas nemzeti kultúra és kulturálódás iránt való igényt.

Jövőbeni javaslat:

A Palotai Hírnök példányszámát az egész kistérség legalább 90%-os lefedettségéhez kellene igazítani.

A kéthetenkénti megjelentetést heti megjelentetéssé tenni a hatékonyság érdekében olyan módon, hogy a Palotai Hírnök Várpalota város támogatásával továbbra is kéthetente kerülne kiadásra, az eddigi finanszírozás alapján és ezzel együtt „rotációban” heti váltásban a Kistérségi Hírnök is kéthetente kerülne kiadásra, melyben a kistérségi vonatkozású események kerülnének kiemelésre. Ezáltal a város térségi pozíciója erősödne és hozzájárulna a térségi összefogás, együttgondolkodás stabilizálódásához. A Kistérségi Hírnököt Várpalota

Kistérség Többcélú Társulása finanszírozná. (Katona Csaba megjegyzése: Rövidtávú célok: költségek csökkentése, önkéntesen vállalt rovatok – pl. ifjúsági, civil rovatok – megírása, kommunikáció szakos hallgatóknak gyakorlati helyévé tétele.)

9.2. Hagyományos elektronikus sajtó

Városi Televízió

A televízió közművelődést segítő tevékenységének a célja: az oktatási, nevelési és kulturális intézmények tevékenységét rendszeresen bemutatni, hosszabb-rövidebb tudósításokat készíteni, intézmények vezetőit és munkatársait, a kulturális élet szereplőit riportok, stúdióbeszélgetések formájában szerepeltetni a televízió műsorában, rendszeresen ismertetni a kulturális és művelődési élet programjait, rendezvényeit. A Képűjság valamennyi kulturális és közintézmény számára díjmentes.

Rövidtávú tervek a jövőre: Az intézmények és kulturális élet szereplőivel nemcsak formális kapcsolatot kialakítani, hanem működő kapcsolatokat létrehozni, legyenek kapcsolattartó személyek, akik mindig időben tájékoztatják a televíziót. A jövőben kívánunk a szervezetek tevékenységéről vagy egyéb fontos városi eseményekről, témákról kisfilmet készíteni, amihez a technikai eszközök folyamatos fejlesztése és plusz költség szükséges. Ezen kívül más szakterületen dolgozók bevonása is szükséges lesz, pl. forgatókönyvíró.

10. Civil szervezetek jelentősége és szerepe a város életében

A civil szervezetek jelenléte jelentős a város életében. A város talán legfontosabb értékhordozói, akik erősíteni tudják a lokálpatriotizmust, nevelni tudják a fiatalokat, ösztönözni arra, hogy a közösségi lét a legfontosabb megtartó erő egy városban. Legyen az sportegyesület, könnyűzenei együttes, egyéb hagyományörző csoport, valamint ott van mellettük a kisváros adta óriási lehetőség, hogy mindenki megismerheti őket. A kulturális, művészeti, életben számos szervezet tevékenykedik. Működésükkel a városlakók minden igényét kielégítik. Számukra a 2007-ben megnyílt Civil Ház, amely összefogja, lehetőséget biztosít rendezvények, kiállítások, vezetőségi gyűlések és a civil szervezetek számára havi rendszerességgel megrendezett Civil Fórum megrendezésére. Elkészült a Civil Kalauz, amely a város összes szervezetének tevékenységéről ad rövid tájékoztatót.

Kiemelt feladat: Kapcsolat a civil szervezetekkel.

- kapcsolat eddigi módjai. Civil Fórum
- kapcsolat eddigi feltételei: pályázatok, támogatások
- a továbblépés és fejlesztés

11. Turisztikai koncepció jelentősége és szerepe Várpalota jövőjének alakításában.

A turizmus fejlesztése javítja a város közösségének belső identitásképét, emeli pozitív imázs képét, hozzájárul a gazdasági teljesítményhez, a foglalkoztatáshoz és a kulturális, nemzetközi kapcsolatok erősödéséhez.

A turizmusfejlesztés célja, hogy ellássa a helyi rekreációs igényekhez kapcsolódó funkciókat, és identitásépítő, lokálpatrióta szemléletet alakítson ki.

Városmarketingen elsősorban a város szolgáltatásainak fogyasztó centrikus alakítását, megismertetését, megkedveltetését értjük, ami közvetetten hat az eladásra is. Ebben az esetben a város lakói is aktívabban vesznek részt a város életében, miközben az elégedettségük is nő. A jó hírnév elvitelével, továbbadásával újabb turistákat, esetlegesen befektetőket nyerhet a város.

A városmarketing során a termék sokkal komplexebb, mint a hagyományos marketing felfogás esetében. Ugyanazt a fizikai teret kell eladni egyidejűleg több fogyasztónak, akik más és más célokra akarják azt felhasználni.

Marketingcélok

- versenyképesség kialakítása és fenntartása;
- a városi közvélemény és elégedettség növelése
- a város attraktivitásának növelése;
- a város-imázs javítása - a várost vizuálisan megjelenítő szimbólum rendszer, amely sugallja a város atmoszféráját és egyediségét, tükrözi egyrészt a város történelmi múltját és jövőbeni céljait, másrészt a régi és a modern úgy ötvöződik, hogy azzal a város minden szereplője azonosulni tud.
- a város jövőképe meghatározása - városfejlesztési koncepcióra épülő küldetéstudat. Szükséges a célcsoportokat is és a küldetést meghatározni (pl. aktív turizmus, horgász turizmus, retro - turizmus, örökség turizmus, átmenő turizmus stb..)
- az ismertség növelése

A város imázsa: a jól kialakított, a város összetéveszthetetlen jegyeit tartalmazó városidentitás.

A városidentitás erősítése a legfőbb kulturális-turisztikai feladat:

Városarculat

Konkrét feladat Várpalotán, hogy egy a lakossági felméréssel egybekötött, minden részletre kiterjedő vonzerő leltárt kell elkészíteni – megfelelő képi bázissal -, amely alapjául szolgál valamennyi Várpalotáról megjelenő cikknek, információs füzetnek stb. Ezt kell egyéb városarculati elemmel kombinálni és felhasználni. Itt fontos kérdés, hogy testvérvárosi kapcsolatainkra építve kellő idegen nyelvű kiadvány is készüljön.

A város történelmi, kulturális múltjára támaszkodva imázs növelő programok (pl. vár- és kastélytúrák, kézműves foglalkozások, vallási értékek prezentálása, méhészetlátogatás stb...) és egyéb tematikus utak kialakítása.

Városkultúra, magatartás - A magatartásformák alapelveinek és főbb elemeinek meghatározása. Hangsúlyozni kell, hogy Várpalota egy befogadó város, és ezt a magatartásformát el kell sajátítania a város szereplőinek, lakóinak is.

Konkrét feladat, hogy Várpalota lakosait képbe hozzuk városunk értékeire és küldetésére vonatkozóan. A hagyományok, szokások, és a helyi kultúra ápolása szintén ide tartozik.

Városkommunikáció - A város arculatához leginkább illő módszerek részletes kidolgozása, amelyet a város minden megnyilvánulásában érvényesíteni kell (tartalmi és formai követelmények, jövőkép, küldetés).

Konkrét feladat, hogy elkészítsük a városunk helyi, régiós (helyi médiával keret megállapodások, információs- és hirdető táblák, Turisztikai Információs Pont még szélesebb körű információs szolgáltatása, amelynek elengedhetetlen feltétele „A cél az együtt gondolkodás és egy olyan város létrehozása, ahol jó élni, és ahova élmény jönni.”

12. Együttműködések

12.1. A közművelődés szereplőinek együttműködéséről

Az Önkormányzat feladatának tekinti a város kultúrája szellemi és tárgyi örökségének megőrzését, hagyományainak ápolásában való közreműködést. Új közművelődési folyamatok kezdeményezését.

Az Önkormányzat egyaránt támogatni kívánja kulturális, helytörténeti és történelmi értékeket közvetítő területek, műhelyek, csoportok, civil szervezetek munkáját, egyéni alkotók pályáját, törekvéseit, ezen belül külön figyelmet fordít a felnőtt korosztály mellett a gyermek- és ifjúsági korosztály kulturális, szórakozási igényeit szolgáló törekvéseire, azokat segíti és támogatja.

Az Önkormányzat a közművelődési törvényben meghatározottak értelmében alapfeladatként működteti a Szindbád Kulturális és Szolgáltató Kht-t. A Kht ellátja azokat a közművelődési alapfeladatokat, amelyekkel az Önkormányzat megbízza.

Szoros együttműködés a kulturális intézmények, a hagyományőrző, civil szervezetek és az iskolák között, szükség esetén együttműködési megállapodás formájában.

Az együttműködést erősíteni és hatékonyá tenné a minden évben a kulturális élet résztvevői rendelkezésére bocsátott kiemelt rendezvények programja. Fontos szempont, hogy az önkormányzat jelölje meg a rendezvények szervezésének fő koordinátorát, valamint előzze meg egy civil kontroll is.

12.2. Együttműködés a Kistérségi Kulturális Kerekasztallal

A Kistérségi települések együttműködése kiemelkedően fontos Várpalota kulturális életének fejlődéséhez, a minőségi, turisztikai szempontból meghatározó programok, projektek a jövő fejlődésének útját határozhatják meg.

12.3. Együttműködés Veszprém, Székesfehérvár és a Balaton térségének országos, nemzetközi rendezvény szervezőivel

Alapvető feladat a különböző szakmai szervezetek megyei képviselőivel a kapcsolat felvétele, illetve a meglévő kapcsolat tovább erősítése a megyei és egyházi közgyűjteményekkel, múzeumokkal, közművelődési intézményekkel, művészeti egyesületekkel, alapítványokkal, és a régió önkormányzataival

A Megyei Turisztikai Hivatallal, Tourinform Irodákkal, turisztikai egyesületekkel a kapcsolatfelvétel segítségével kialakítani azt a lehetőséget, hogy Várpalota programjaival megjelenjen a különböző megyei, régiós és országos turisztikai kiadványokban.

12.4. Együttműködés kialakítása a testvérvárosokkal, nemzetközi partnerkapcsolatok a közművelődésben

Középtávú célok:

- Kapcsolat kialakítása Olaszország és Magyarország Képzőművészeti Főiskolaival a helyi műalkotások restaurálásába való bevonásukkal.
- A Slovenij Gradec- i galériával a hosszú távú kapcsolat kialakítása

- Testvérvárosok fúvószenekaraival és kórusaival közösen, találkozók, fesztiválok rendezése.

13. Nemzeti ünnepek, fesztiválok, nagyrendezvények felsorolása

Állami és nemzeti ünnepek

Nagyrendezvények, kiemelt városi rendezvények

Hagyományos városi rendezvények

Hagyományosan civil szervezetek által szervezett rendezvények

Egyházi ünnepek

Megemlékezések

13.1 Állami és nemzeti ünnepek

Törvény által előírt, kötelezően ellátandó feladat a nemzeti ünnepek megrendezése. Az

önkormányzat a koordinációs feladatokat látja el intézményrendszerén keresztül, éves munkaterv alapján, melyet az intézmények szakmai javaslata alapján az önkormányzat

fogad el.

- Március 15. - az 1848. évi forradalom és szabadságharc ünnepi megemlékezése
- Augusztus 20. - Államalapító Szent István ünnepe
- Október 23. - az 1956. évi forradalom ünnepi megemlékezése

A nagyrendezvények célja, hogy egységes szerkezeti formában történjenek a városi fesztiválok szervezései, ki kell alakítani a fontossági sorrendet, amely alkalmazkodik a hagyományokhoz, a rendezvény városi és turisztikai jelentőségéhez. Állandó felelősök általános kijelölése, határidők meghatározásával.

13.2. A város kiemelt rendezvényei amelyek túlmutatnak a város és az ország határain

- **Vadászati Nap** minden év májusában: ahol a célcsoport a *vadászattal foglalkozók, Megyei Kamara, helyi és környékbeli vadászok*
- **Várexpo** – Nemzetközi kiállítás, vásár és környezetvédelmi konferencia a Pannon Egyetemmel közösen szervezésben minden év június első hétvégéje.
- **Mátyás, az igazságos** - Turisztikai vonzerőt növelő kulturális program minden év augusztusában
- **Várpalotai Napok** – a város lakosságának bemutatkozási lehetőség, a lakosság közösségformálása.minden év szeptemberében:

13.3 Hagyományos városi rendezvények

Magyar Kultúra Napja

január 22.

Kistérségi mesemondó verseny

március

Magzatgyermek Világnapja

március 25.

Költészet Napja

április 11.

Föld Napja

április 22.

Ney Dávid Kórustalálkozó

április utolsó szerdája

Májális

május 1.

Bakony Virágai – szőlőtánc.verseny	május közepe
Múzeumi Világnap	május 18.
Gyermeknap	május utolsó vasárnapja
Pedagógusnap	június 1. vasárnapja
Trianon emléknapi	június 4.
Semmelweis Nap	július 1.
Fűvőszenei Fesztivál	augusztus eleje
Zene Világnapja	október 1.
Idősek világnapja	október 1.
Advent	november vége – december eleje
Kistérségi Mesemondóverseny	december eleje

13.4. Civil szervezetek által rendezett hagyományos rendezvények

Tarasz Sevczenkó est	március 10.
Kommunizmus áldozatainak emléknapi	március 25.
Hun Napok	április utolsó hétvégéje
Civil Nap	május közepe
Rock Palota	július
Történelmi zászlók találkozója	augusztus
Szüreti felvonulás	október eleje
Kulák Áldozatok Emléknapi	november

13. 5. Egyházi rendezvények

Húsvéti ünnepek
Pünkösd
Borbála Nap
Adventi rendezvények
Karácsonyi ünnepek

13. 6. Megemlékezések

Tánc Világnapja	április 29.
Hősök Napja	május utolsó vasárnapja
Megbékélés és Függetlenség Napja	június 16.
Európai Örökség Napja – Kultúrházak éjjel-nappal	szeptember 25.
Aradi vértanúk Napja	október 6.

14. A közművelődés városi finanszírozása

Az Önkormányzat feladatfinanszírozás keretében közművelődési megállapodás formájában szerződést köthet a nagyrendezvények, fesztiválok megrendezésére, erre elkülönített költségvetési keretet biztosít. Megbízza a Szindbád Kht -t is a fesztiválok, nagyrendezvények koordinálásával, ennek előnye egyrészt az „intézményi infrastruktúra” mint háttér, valamint megoldott a civil kontrol is, hiszen sok civil szervezet kapcsolódik az intézményhez. Ebben az esetben is az elkülönített költségvetés lenne a jó megoldás.

Az Önkormányzat a helyi önszerveződő közösségeknek rendeletében meghatározottak szerint pénzügyi támogatást juttat. A rendelet pontosan megfogalmazza a szempontokat, a pályázó fél (civil szervezet) kötelezettségeit. A bíráló bizottság döntése után a nyertes pályázókkal az Önkormányzat szerződést köt. A szerződésben rögzítésre kerül a nyújtott támogatás elszámolása, valamint annak felhasználásáról szakmai beszámoló készítése.

Minden évben a városi költségvetés készítésnek elkezdésekor már készüljön el a következő év városi rendezvényterve. Ezzel párhuzamosan költségvetés-tervezet is, mert csak így lehetséges az Önkormányzatnak a költségvetés tervezésekor a kulturális, közművelődési igényeket figyelembe venni.

Az Önkormányzat a közművelődési törvényben meghatározottak értelmében alapfeladatként működteti a Szindbád Kulturális és Szolgáltató Kht-t. A Kht ellátja azokat a közművelődési alapfeladatokat, valamint az egyéb, nem alapfeladatokat, amelyekkel az Önkormányzat megbízza (Közyűlési határozat).

Az Önkormányzat minden évben költségvetési rendeletében biztosítja az feladatokhoz szükséges költségvetési előirányzatot.

Az Önkormányzat a **kiemelt jelentőségű művészeti szervezetekkel is együttműködési megállapodást köthet**, amelyben rögzítik azon feltételeket, amelyeket előzőleg az Önkormányzat és az általa által megjelölt fórumok javasoltak.. Ezen esetekben feltétlenül javasolt, a szerződő művészeti együttes vállalása az Önkormányzat felé a kölcsönösség elvén. (Az Önkormányzat milyen összegű támogatást biztosít, mit vár el, kötelező fellépések városi rendezvényeken stb.)

Az önkormányzat erkölcsileg is és anyagilag is biztosítsa az együttesek számára a kiemelt címet. Az anyagi támogatás módját és mikéntjét évente felül kellene vizsgálni, minden évben megújítva a szerződést. Mindhárom együttes mögött alapítványi háttér is van, amely lehetőséget biztosít megyei, régiós és országos pályázatokon való részvételre, valamint az önállóság és felelősségtudat biztosítja a szakmai kihívásokat.

Az Önkormányzat, az éves költségvetés készítése előtt **kötelezi** az általa fenntartott intézményeket, valamint **kéri** a támogatott civil szervezeteket, művészeti csoportokat, hogy a következő évi munkatervüket (rendezvénynapttárral), a pontosan kidolgozott költségvetést nyújtsák be.

Javaslatot kér a város civil társadalmától igényeik megfogalmazására és azok beépítését a városi rendezvények sorába a megfelelő fórumok segítségével megteszi. Nagyon fontos az önkéntesség elve, a közösségformálás kezdeményezéseinek figyelembe vétele. Nem a költségvetési támogatás eszközével, hanem a bevezetőben megfogalmazottak szerinti lokálpatriotizmus erősítésével.

A fenti elvek szerint elkészített éves rendezvénynapttár, nagyban segíteni fogja a város jelentőségét a turisztikai kiadványokban, a médiában és minden egyéb fórumon, a megyében, a régióban.

A fenti összehangolt kulturális koordinálás segíti az Önkormányzatot abban, hogy a közművelődés szereplőinek tevékenysége minőségileg javuljon, és a lakosság által ismertebbé és elfogadottabbá váljon, és ne csak nézői legyenek a programoknak, hanem szervezői és résztvevői.

A város iskoláinak igénye, hogy az általuk szervezett városi versenyek, vetélkedők költségei épüljenek be az adott intézmények éves költségvetéseibe.

13. Várpalota város közművelődésének fejlesztési tervei

13.1. Hosszú távú tervek

- Hangversenyterem kialakítása a Várban,
- Zenepavilon kialakítása a Vár előtt
- Az értékes képzőművészeti műhelyek újraindítása, új projektek kidolgozása,
- A Thury Gimnáziumban végzett és a Várpalotán élő vagy a városhoz kapcsolódó képzőművészek számára a városban bemutatkozási lehetőséget biztosítani.
- A Trianon Múzeum és a várban található Sztáray Antal Bányászattörténeti Gyűjtemény kiállítás átalakítása a XXI. századi múzeumi igényeinek megfelelően iskolabarát, interaktív múzeum kialakítása - kihelyezett történelem, művészettörténeti, ill. rajzórák megtartására alkalmassá tenni.,

13.2. Közép- távú tervek

- A Trianon Múzeum híres mennyezetfreskójának helyreállítása. A freskó a római Palazzo Rospigliosi Guido Reni : Aurora híres freskójának Pállik Béla festő másolata
- Trianon Múzeum turisztikai vonzerejének növelése modern múzeumi eszközökkel
- Nagy volumenű országos jelentőségű időszakos kiállítások szervezése
- Veszprém Megyei Múzeummal való együtt működésében a városban és a város környékén régészeti feltárások megvalósítása
- A vár kihasználása konferencia turizmus céljaira
- A várudvaron minőségi szabadtéri színjátszás feltételeinek megteremtése.

13.3. Rövid távú tervek

- A Thury-vár helyreállításának második szakasza, új kiállító helyek nyitása, állandó helytörténeti kiállítás megvalósítása.
- Új kulturális objektumok kialakítása „Tési-dombsági Ház”
- A Galériához tartozó műalkotások leltári rendszerének megalkotása
- A Galéria vezetésére megfelelő fél – vagy főállású szakember kinevezése
- A műalkotások raktározásának sürgős és célszerű megoldása
- A város területén található műalkotások leltárba vétele, állaguk felmérése és értékelésének elvégzése művészettörténész által
- Várpalotához kötődő, innen elszármazott művészek, hírességekkel kapcsolatfelvétel un. Városi Művészlista készítése bevonásuk a kulturális életbe.
- Visszaállítani a Palotai Alkotók Körének 2 évenként megrendezendő kiállítását
- Várudvar folyamatos kulturális hasznosítása mozi és színvonalas színházi előadásokkal a kulturális turizmus fellendítése és a helyi lakosság magas színvonalú kulturális ellátása érdekében
- Könyvtár és fiókkönyvtári rendszer kialakítása
- Művészeti hetek megvalósítása
- Színház (helyi iskolák színjátszó társulatainak szereplése is)
- Országos jelentőségű koncertek és koncert-sorozatok szervezése (komoly- és könnyűzene)
- Rendszeres könyvbemutatók szervezése

- Konferencia turizmus fejlesztése
- A különböző művészeti ágakat képviselő egyesületek, önszerveződő civil csoportok közös fellépésének megteremtése (kórusok, zenekarok, néptáncsoportok, hagyományörző szervezetek)
- A Nemzetközi Néptánc-fesztivál újraélesztése a Cserregő Néptánc Együttes szervezésében
- Táncház mozgalom tovább – vitele és további erősítése
- A helyi kulturális élet értékeinek megismertetése, közkinccsá tétele – kiadványok, reklám, könyvkiadás, CD
- Egységes arculatkép megtervezése, ami a kiadványokon a városra jellemzően megjelenik
- A városi ajándékok legyenek helyi képzőművészek alkotásai
- A helyi Tourinform Iroda tevékenységét erősíteni kulturális és konferenciaturizmus tekintetében

14. Mellékletek

14.1. A közművelődés jogszabályi háttere

A közművelődési feladat ellátását számos jogszabály határozza meg, melyek közül az alábbiakban megfogalmazottakat vesszük figyelembe a koncepció készítésénél és a város közművelődési feladatainak biztosításánál:

- 1990. évi LXV. tv. a helyi önkormányzatokról.
- 1997. évi CXL. tv. a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről.
- 1993. évi XXIII. tv. a Nemzeti Kulturális Alapprogramról.
- 1992. évi XXXVIII. tv. az államháztartásról.
- 1992. évi XXXIII. tv. a közalkalmazottak jogállásáról.
- 1989. évi II. tv. az egyesülési jogról.
- 13/1999. (VIII. 27.) NKÖM r. a Nemzeti Kulturális Alapprogramról szóló 1993. évi XXIII. tv. végrehajtásáról.
- 1/2000. (I.14.) NKÖM r. a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról.
- 157/2000. (IX.13.) Korm. r. a dokumentumvásárlási hozzájárulásról.
- 4/2004. (II. 20.) NKÖM r. a helyi önkormányzatok könyvtári és közművelődési érdekeltségnövelő támogatásáról.

14.2. Egyéb mellékletek

- Várpalota amatőr művészeti csoportjainak listája - kiemelt művészeti együttesek, oktatási intézményekben működő művészeti csoportok, könnyűzenei együttesek, egyéb művészeti ágat képviselő csoportok.
- Művészlista csatolása a rövid távú terv értelmében
- Civil szervezetek listája a 2007-ben megjelent Civil Kalauz alapján.
- Helytörténeti kiadványok bibliográfiája
- 3 oldalú megállapodás a színházakkal, intézményekkel, civil szervezetekkel
- Közművelődési feladatellátásra megállapodás a Szinbád Kht-val

